

Premies voor energiebesparing in Vlaanderen

VEA

2009

subsidies

**bereken uw winst op
www.energiesparen.be**

Vlaamse overheid

Inhoud

Energie besparen: u wint altijd	3
Energierenovatieprogramma 2020	3
Van wie mag u premies verwachten ?	4
1. Premies van uw netbeheerder	4
2. Belastingvermindering voor energiebesparende uitgaven en passiehuizen	8
3. Premies van het Vlaamse Gewest	12
4. Premies van uw gemeente- of provinciebestuur	14
Energiebesparende maatregelen	15
1. Isolatie en ventilatie	15
2. Verwarming	21
3. Sanitair warm water	26
4. Extra energiezuinige woningen	29
5. Fotovoltaïsche zonnepanelen	31
6. Toestellen en milieuvriendelijke voertuigen	33
7. Extra premies en belastingverminderingen	34
8. Acties voor beschermde klanten	36
Bijlage: Alfabetische lijst van de gemeenten en de netbeheerders	37

Verantwoordelijke uitgever: Luc Peeters, wnd. administrateur-generaal, Vlaams Energieagentschap

Samenstelling en redactie: Vlaams Energieagentschap

Lay-out: Vlaams Energieagentschap

Druk: Goekint Graphics

Depotnummer: D/2009/3241/392

Uitgave: oktober 2009

De informatie over de belastingverminderingen in deze brochure is gebaseerd op het koninklijk besluit tot wijziging van het KB/WIB 92 inzake de belastingvermindering voor energiebesparende uitgaven, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 28 december 2002, met diverse latere wijzigingen. De integrale wettekst kunt u raadplegen op de website www.staatsblad.be. De informatie over de premies van de netbeheerders is gebaseerd op de informatie die de netbeheerders ter beschikking gesteld hebben op 1 december 2008.

Als u vragen hebt over de specifieke toepassingsvoorwaarden van de premies, kunt u contact opnemen met uw belastingkantoor, uw netbeheerder of de betreffende overheid. De informatie in deze brochure is onder voorbehoud van wijzigingen.

Energie besparen: u wint altijd

Door de economische crisis is energie besparen nu meer dan ooit een goede zaak voor uw portemonnee. De energiefacturen die op regelmatige tijdstippen in uw brievenbus vallen, komen soms hard aan. Ten onrechte denken we vaak dat we er weinig aan kunnen doen. U hebt echter een belangrijk deel van uw energiefactuur zelf in handen. Door te investeren in energiebesparing zonder aan comfort in te boeten, verlaagt u uw energiegebruik.

Daarnaast komt energiebesparing ook het milieu ten goede. Een lager energiegebruik betekent een kleinere hoeveelheid schadelijke gassen die de lucht wordt ingeblazen en vermindert zo het broeikas-effect.

Wie investeert in energiebesparing wordt beloond met heel wat premies en belastingverminderingen. Die premies en belastingverminderingen kunnen bovendien gecumuleerd worden. Het is niet altijd eenvoudig om te weten te komen waarvoor nu juist een premie gegeven wordt en aan welke voorwaarden u moet voldoen. Wie internettoegang heeft, krijgt op www.energiesparen.be/subsidies een overzicht van welke premies in een bepaalde gemeente van toepassing zijn. Het is tevens mogelijk om alleen bepaalde premies, bijvoorbeeld voor dakisolatie of een condensatietel, op te vragen.

Energierenovatieprogramma 2020

Een energiezuinige woning voor iedere Vlaming in het jaar 2020. Dat is de ambitieuze doelstelling die de Vlaamse overheid heeft vooropgesteld in het Energierenovatieprogramma 2020. De Vlaamse overheid start met een urgentieprogramma om in bestaande woningen alle daken tegen 2020 geïsoleerd te krijgen, alle enkel glas te vervangen door hoogrendementsglas en verouderde verwarmingsketels te vervangen door verwarmingsketels met een hoog rendement.

Actrice Danni Heylen engageert zich ten volle als meter van het Energierenovatieprogramma 2020. Zelf zit ze midden in de renovatie en verbouwing van haar woning en nu pas beseft ze hoe belangrijk het is om eerst en vooral te zorgen voor een goede isolatie van de woning en om pas nadien te denken aan de inrichting. "Ik wist helemaal niet dat je zo veel geld kan besparen door een goede isolatie," zegt ze. "Uiteraard doe ik het ook voor het milieu en wil ik als meter van het Energierenovatieprogramma 2020 ook graag andere mensen overtuigen", geeft ze nog mee.

"De kranten staan dagelijks vol met berichten over de opwarming van onze aarde", gaat ze verder. "Het verwondert me steeds meer dat we er zelf zo weinig aan doen om ons eigen energieverbruik te beperken. Ik ben helemaal geen expert op het vlak van energiebesparing," geeft ze toe, "maar op het internet en in tal van magazines vind je zeer interessante informatie die het allemaal toch wat eenvoudiger maakt."

Hoogspanningsmast.

Van wie mag u premies verwachten?

In Vlaanderen kunt u via vijf kanalen premies en voordelen krijgen als u energiebesparende investeringen uitvoert.

- uw netbeheerder;
- de fiscus;
- de Vlaamse overheid;
- uw gemeentebestuur;
- uw provinciebestuur.

Bovendien kunt u de meeste premies cumuleren. Zo blijven de investeringskosten voor u beperkt.

1. Premies van uw netbeheerder

De Vlaamse netbeheerders zijn verplicht om bij hun afnemers energiebesparing te stimuleren, onder andere door een aantal energiebesparende maatregelen financieel te ondersteunen. Iedere netbeheerder mag zelf kiezen welke acties hij uitvoert. De netbeheerders kunnen ondermeer een premie geven voor dakisolatie, hoogrendementsbeglazing, een condensatieketel op aardgas, een zonneboiler, een warmtepomp, een ventilatiesysteem met warmterecuperatie of een woning met een laag E-peil.

Op blz. 6-7 vindt u een overzichtstabel van de premies in 2009 per netbeheerder.

1.1. Aanvraagprocedure voor de premies van de netbeheerder

STAP 1 Ga na wie uw netbeheerder is.

In de lijst achteraan in deze brochure (blz. 37 tot 39) kunt u nagaan wie in uw gemeente de elektriciteitsdistributienetbeheerder is.

STAP 2 Ga na waarvoor uw netbeheerder in 2009 premies toekent.

Elke netbeheerder bepaalt zelf welke acties hij uitvoert. Het is daarom belangrijk dat u eerst nagaat welke acties uw netbeheerder voert. U vindt een overzichtstabel op pagina 6-7. De Vlaamse overheid is niet verantwoordelijk voor de correctheid van de informatie die door de netbeheerders werd verstrekt over bepaalde acties die ze vanaf 1 januari 2009 voeren.

STAP 3 Neem contact op met uw netbeheerder voor u de investering uitvoert.

De premie vraagt u rechtstreeks aan bij uw netbeheerder. Hij kan u bovendien de precieze informatie bezorgen over de hoogte van de premie en over de toekenningsvoorwaarden. Uw netbeheerder kan u eveneens een aanvraagformulier bezorgen. Dat aanvraagformulier vindt u gewoonlijk ook op de website van uw netbeheerder. De voorwaarden die vermeld staan op de aanvraagformulieren zijn bindend. Bekijk die voorwaarden grondig voor u met de werkzaamheden start. Deze brochure vermeldt niet alle voorwaarden in detail.

netbeheerder	REG-adviseur	telefoon	e-mail en website
AGEM	Michel Schuermans	014 63 94 68	gem.schuermans@scarlet.be www.merksplas.be
Eandis (*)		078 35 35 34	reg@eandis.be www.eandis.be
Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen	Joeri Thomas	03 229 65 50	joeri.thomas@haven.antwerpen.be www.portofantwerp.be/ev
Infrax (**)		078 35 30 20	www.infrax.be
PBE	Walter Merckx	016 62 99 13	walter.merckx@pbe.be www.pbe.be

(*) Onder Eandis vallen Gaselwest, Imea, Imewo, Intergem, Interrosane, Iveka, Iverlek en Sibelgas.

(**) Onder Infrax vallen Interelectra, Iveg en WVEM.

STAP 4 Alleen voor inwoners van bepaalde gemeenten.

Voor een aantal gemeenten geldt een speciale situatie. Inwoners van die gemeenten kunnen het best niet alleen contact opnemen met hun elektriciteitsdistributienetbeheerder maar ook met hun aardgasnetbeheerder voor eventuele aanvullende premies die niet in deze brochure worden vermeld.

gemeenten	netbeheerder	telefoon	e-mail en website
Havengebied Antwerpen, Merksplas	IGAO	078 35 35 34	reg@eandis.be www.eandis.be
Baal, Diest	Iverlek	078 35 35 34	reg@eandis.be www.eandis.be
Begijnendijk, Bekkevoort, Galmaarden, Geetbets, Glabbeek, Gooik, Herne, Holsbeek, Kampenhout, Kortenaken, Landen, Linter, Lubbeek, Oud-Heverlee, Pepingen, Steenokkerzeel, Tielt-Winge, Zoutleeuw	Infrax	078 35 30 20	www.infrax.be

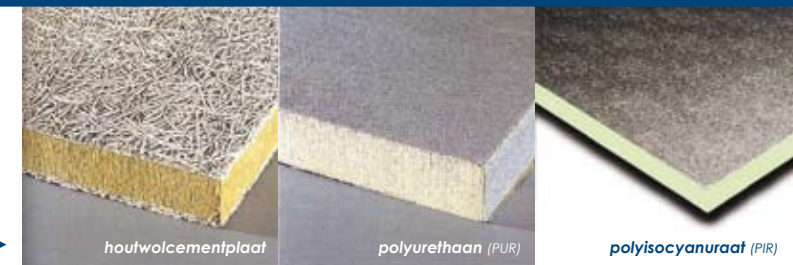
huishoudelijke premies van de netbeheerders vanaf 1 januari 2009			premie	AGEM	EANDIS	INFRAX	PBE	GHA(*)
isolatie en ventilatie		dakisolatie	4 euro/m ² met geregistreerd aannemer, 2 euro/m ² doe-het-zelf	●	●	●	●	●
		kelderisolatie	4 euro/m ² met geregistreerd aannemer, 2 euro/m ² doe-het-zelf	●		●		●
		buitenmuurisolatie	4 euro/m ² met geregistreerd aannemer, 2 euro/m ² doe-het-zelf	●	●	●	●	●
		vloerisolatie op volle grond	4 euro/m ² met geregistreerd aannemer, 2 euro/m ² doe-het-zelf	●		●	●	●
		hoogrendementsbeglazing ter vervanging van enkele beglazing	10 euro/m ²	●	●	●	●	●
		hoogrendementsbeglazing ter vervanging van dubbele beglazing	10 euro/m ²		●		●	●
		buisisolatie	0,5 euro/m	●				●
		radiatorfolie	1 euro/m ²	●		●		●
		ventilatiesysteem met warmterecuperatie	150 euro/stuk	●	●	●	●	●
		ventilatiesysteem met luchtdichte kanalen	afhankelijk van het debiet					●
		ventilatiesysteem met zuinige ventilatoren	afhankelijk van het debiet					●
verwarming		condenserende aardgasketel	125 euro	●	●	●	●	●
		condenserende stookolieketel	125 euro	●			●	●
		warmtepomp type bodem/water of water/water	210 euro/kVA compressorvermogen: min. 850 euro - max. 1680 euro		●	●	●	●
		warmtepomp type lucht/water of lucht/lucht	210 euro/kVA compressorvermogen: min. 850 euro - max. 1680 euro			●	●	●
		warmtepomp type directverdamping/water	210 euro/kVA compressorvermogen: min. 850 euro - max. 1680 euro			●	●	●
		warmtepomp type directverdamping/directcondensatie	210 euro/kVA compressorvermogen: min. 850 euro - max. 1680 euro			●	●	●
		thermostatische radiatorkranen	5 euro/stuk	●	●	●	●	●
sanitair warm water		zonneboiler	75 euro/m ² collectoroppervlakte: min. 525 euro - max. 1500 euro	●	●	●	●	●
		warmtepompboiler	625 euro				●	●
		spaardouchekop	7 euro	●				●
		keukengeiser ter vervanging	100 euro		●			
energiezuinige woningen		woning E80 of lager	E80-E61: 400 euro voor E80 en 30 euro extra per E-peilpuntverbetering *	●	●	●	●	●
			E60-E41: 1000 euro voor E60 en 40 euro extra per E-peilpuntverbetering *	●	●	●	●	●
			E40-E0: 1800 euro voor E40 en 50 euro extra per E-peilpuntverbetering *	●	●	●	●	●
		appartement E80 of lager	E80-E61: 200 euro voor E80 en 10 euro extra per E-peilpuntverbetering *	●	●	●	●	●
			E60-E41: 400 euro voor E60 en 20 euro extra per E-peilpuntverbetering *	●	●	●	●	●
			E40-E0: 800 euro voor E40 en 30 euro extra per E-peilpuntverbetering *	●	●	●	●	●
		passiefhuisstandaard bij verbouwing woning	2000 euro	●	●	●		
	passiefhuisstandaard bij verbouwing appartement	700 euro	●	●				
toestellen		aardgaswasdroger	250 euro		●	●		●
		energiezuinige toestellen (AAA, A+, A++)	75 tot 115 euro afhankelijk van type toestel					●
		droogkast op warmtepomp	400 euro					●
extra premies		spaarlamp (op aanvraag particulier)	2,5 euro					●
		domotica met REG-functionaliteiten	150 euro bij bestaande woning, 100 euro bij nieuwbouw		●			●
		buitenzonnewering (screens, uitvalscherf, stapelbare lamellen)	10 euro/m ² glasoppervlakte met zonnewering		●		●	●

 = nieuwbouw = bestaande bouw (minstens 3 jaar aangesloten op het elektriciteitsnet)

(*) GHA = Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen

● = van toepassing

* = indien ook een zonneboiler wordt geplaatst, wordt er een bijkomende premie van 300 euro gegeven

Diverse isolatiematerialen. ►

houtwolcementplaat

polyurethaan (PUR)

polyisocyanuraat (PIR)

2. Belastingvermindering voor energiebesparende uitgaven en passiefhuizen

Sinds 2003 kunnen belastingplichtigen voor een aantal energiebesparende uitgaven een belastingvermindering krijgen. Wie in 2009 energiebesparende investeringen laat uitvoeren door een geregistreerde aannemer (met betalingsdatum in 2009), kan die in 2010 inbrengen in zijn belastingaangifte in het kader van de personenbelasting. De energiebesparende uitgaven die u bij uw belastingaangifte aangeeft, moeten bewezen worden met een kopie van de factuur en een betalingsbewijs. De betalingsdatum van de factuur bepaalt het inkomstenjaar voor de fiscale aangifte.

Vanaf inkomstenjaar 2009 wordt deze wetgeving uitgebreid met uitgaven in muur- en vloerisolatie (uitgaven gedaan in 2009 en 2010), met een overdraagbaarheid van het overschot van de uitgaven naar de drie volgende inkomstenjaren indien de 40%-belastingvermindering de drempel van 2770 of 3600 euro overschrijdt (voor woningen die sedert meer dan vijf jaar in gebruik zijn genomen), met een inrestbonus op energieleningen (2009 tot 2011 – zie 7.7 – blz. 35) en met een terugbetaalbaar belastingkrediet (uitgaven gedaan in 2009 en 2010) voor isolatiewerken (dak, muur, vloer).

2.1. Wie komt in aanmerking voor de belastingvermindering?

De belastingvermindering voor energiebesparende uitgaven is van toepassing voor eigenaars, huurders, erfpachters, vruchtgebruikers op voorwaarde dat u de investeringen in een woning kunt bewijzen met een factuur op uw naam. De naakte eigenaars kunnen geen belastingvermindering krijgen. Huurders komen niet in aanmerking voor de belastingvermindering voor passiefhuizen.

Uitzondering: Indien u geen of onvoldoende belastingen betaalt om van de belastingvermindering te kunnen genieten, komen de uitgaven voor isolatie van daken, vloeren en muren die in 2009 en 2010 werden gedaan in aanmerking voor een terugbetaalbaar belastingkrediet. Dit wordt eveneens geregeld via de belastingaangifte en valt te vergelijken met een energiepremie.

2.2. Komen niet-belastingbetalers in aanmerking voor de belastingvermindering?

Om de belastingvermindering te kunnen genieten, is het noodzakelijk dat u voor het betreffende inkomstenjaar ook nettobelastingplichtige bent. Het speelt echter geen rol of u in het betreffende jaar geld zult moeten bijbetalen of zult terugkrijgen bij de eindafrekening.

Voor niet-belastingbetalers heeft de Vlaamse overheid een vergelijkbare premie ingevoerd voor de prioritaire investeringen uit het Energierenovatieprogramma 2020, namelijk dakisolatie, hoogrendementsbeglazing en de plaatsing van een condensatieketel in een bestaande woning.

Meer informatie hierover vindt u onder hoofdstuk 3. Premies van het Vlaamse Gewest op pagina 12.

2.3. Welke uitgaven komen in aanmerking en hoeveel bedraagt de belastingvermindering?

De tabel onderaan deze bladzijde geeft aan voor welke uitgaven u aanspraak kunt maken op belastingvermindering. Voor maatregel 1 tot 6 bedraagt de belastingvermindering 40% van de factuur (incl. btw), beperkt voor het inkomstenjaar 2009 tot 2770 euro (per woning per jaar voor alle maatregelen samen). Als de investeringen betrekking hebben op zonne-energie (maatregel 7 of 8), verhoogt de maximale belastingvermindering tot 3600 euro. Dat bedrag moet in alle gevallen nog verhoogd worden met het percentage gemeentelijke opcentiemen (bv. 7%) die u anders op dat bedrag had moeten betalen.

Overdraagbaarheid van uitgaven naar 3 volgende inkomstenjaren: Wanneer een woning al ten minste 5 jaar in gebruik is genomen, en de belastingplichtige in 2009 energiebesparende uitgaven doet waarbij de 40%-belastingvermindering de drempel van 2770 of 3600 euro overschrijdt, mag het overschot worden overdragen naar de 3 volgende belastbare tijdperken. Hierbij mogen per belastbaar tijdperk de voornoemde maxima niet worden overschreden, incl. de eventuele nieuwe uitgaven tijdens het tijdperk.

		belastingvermindering	nieuwbouw	renovatie
1	vervanging van oude stookketel door condensatieketel, warmtepomp, stookketel op hout met automatische voeding, micro-warmtekrachtkoppeling of onderhoud van een stookketel	40% uitgaven, max. 2000 euro (2770 euro geïndexeerd voor aanslagjaar 2010)		● ●
2	geothermische warmtepomp	40% uitgaven, max. 2000 euro (2770 euro geïndexeerd)	●	● ●
3	ramen met hoogrendementsbeglazing	40% uitgaven, max. 2000 euro (2770 euro geïndexeerd)	●	● ●
4	dakisolatie, muurisolatie, vloerisolatie	40% uitgaven, max. 2000 euro (2770 euro geïndexeerd) of belastingkrediet mogelijk tot 2770 euro	●	● ●
5	thermostatische kranen of kamerthermostaat met tijdschakeling	40% uitgaven, max. 2000 euro (2770 euro geïndexeerd)	●	● ●
6	energieaudit	40% uitgaven, max. 2000 euro (2770 euro geïndexeerd)	●	● ●
7	zonneboiler	40% uitgaven, max. 2600 euro (3600 euro geïndexeerd)	●	● ●
8	fotovoltaïsche zonnepanelen	40% uitgaven, max. 2600 euro (3600 euro geïndexeerd)	●	● ●
9	passiefhuis met passiefhuiscertificaat	600 euro (830 euro geïndexeerd) per jaar gedurende 10 jaar	●	●
10	groene lening	1,5% rechtstreekse korting op intrest 40% fiscaal voordeel op rest van de intrest	●	●

● = belastingvermindering overdraagbaar naar volgende 3 inkomstenjaren, bij woningen ouder dan 5 jaar

● = van toepassing

Wanneer een gemeenschappelijke aanslag wordt gevestigd, wordt de belastingvermindering voor energiebesparende uitgaven omgedeeld in functie van het belastbaar inkomen van elk der echtgenoten. Deze wijze van omdeling geldt niet enkel voor de belastingvermindering voor energiebesparende uitgaven, maar ook voor de belastingvermindering voor passiefhuizen en de belastingvermindering voor intresten voor groene leningen.

Als u in hetzelfde jaar werkzaamheden laat uitvoeren in verschillende woningen, kunt u per woning het maximale fiscale voordeel verkrijgen.

Bij woningen die voor 50% eigendom zijn van een onderneming (bvba, nv, ...) en 50% in particulier bezit, bedraagt de maximale belastingvermindering slechts 50% van de maximale fiscale aftrek van de woning.

Voor maatregel 9, de bouw van een passiefhuis met passiefhuiscertificaat, bedraagt de belastingvermindering gedurende tien opeenvolgende belastbare tijdperken, vanaf het belastbaar tijdperk waarin is vastgesteld dat de woning een passiefhuis is, telkens zo'n 600 euro (het geïndexeerde bedrag voor inkomstenjaar 2009 bedraagt 830 euro). Als u daarnaast ook uitgaven doet voor de fiscale maatregelen 1 tot 8, kunt u voor de individuele maatregelen ook een belastingvermindering verkrijgen, zoals hierboven beschreven.

Een voorbeeld: Een woning wordt in 2009 gerenoveerd. De uitgaven, betaald in 2009, bedragen: dakisolatie (2000 euro), nieuwe ramen (8000 euro), zonneboiler (4000 euro – bedragen incl. btw).

Bij de belastingaangifte in 2010 over de inkomsten van 2009 kunnen volgende in 2009 betaalde facturen worden ingebracht:

40% van op een uitgave van 6925 euro = 2770 euro (bv. uitgave van 2000 euro voor dakisolatie en een deel van 4925 euro van de uitgave van 8000 euro). Daar bovenop kan nog 830 euro (of 40% van 2075 euro) extra worden ingebracht van de uitgave van 4000 euro van de zonneboiler.

Totale belastingvermindering inkomstenjaar 2009: 3600 euro

De rest van de nog niet ingebrachte uitgaven van het jaar voordien kan worden ingebracht in de belastingaangifte van 2011.

- 40% van de restuitgave van de ramen 3075 euro = 1230 euro
- 40% van de restuitgave van de zonneboiler 1925 euro = 770 euro

Totale belastingvermindering inkomstenjaar 2010: 2000 euro

2.4. Procedure voor het verkrijgen van de belastingvermindering

Voor alle maatregelen moet er een factuur, uitgereikt door een in België geregistreerde aannemer of een erkende energiedeskundige (energieaudit), en een betalingsbewijs worden voorgelegd. Om te weten of een aannemer al dan niet geregistreerd is, kunt u bellen naar de infolijn van de Federale Overheidsdienst Financiën op het nummer 02 57 257 57, elke werkdag van 8 tot 17 uur. U hebt daarvoor het btw-nummer van de betrokken aannemer nodig.

De geregistreerde aannemer moet daarnaast de volgende gegevens vermelden op de factuur of op de bijlage ervan:

- het adres van de woning waar de werkzaamheden werden uitgevoerd;
- de verdeling van de kosten van de werkzaamheden volgens de aard ervan.

Voor maatregel 1-8 (behalve 6) moet de factuur de volgende formule bevatten:

Verklaring met toepassing van artikel 63¹¹ van het K B / W I B 92 betreffende de uitgevoerde werken die zijn bedoeld in artikel 145²⁴ van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992.

Ik, ondergetekende..., bevestig dat... (per maatregel moeten de verminderingen overgenomen worden die worden opgelegd door bijlage IIbis van het K B / W I B 92).

Het koninklijk besluit van 20 december 2002 en een voorbeeldfactuur vindt u op de website www.energiesparen.be.

U hoeft op voorhand geen formulieren in te vullen om die belastingvermindering aan te vragen. Het volstaat dat u beschikt over een factuur met de correcte vermeldingen over de uitgevoerde investering en een betalingsbewijs om bij de aangifte te voegen. U dient ook steeds de betreffende code op de aangifte in te vullen. Een uitgave die alleen betrekking heeft op de aankoop van materialen zonder plaatsing door een geregistreerde aannemer wordt niet aanvaard.

Meer informatie: Federale Overheidsdienst Financiën op 02 57 257 57, www.fisconet.fgov.be

3. Premies van het Vlaamse Gewest

3.1. Premie voor niet-belastingbetalers

Voor personen die niet of slechts gedeeltelijk gebruik kunnen maken van de federale belastingvermindering voor energiebesparende investeringen heeft de Vlaamse overheid een vergelijkbare premie ingevoerd voor de uitvoering van drie prioritair investeringen uit het Energierenovatieprogramma 2020, namelijk dakisolatie, hoogrendementsbeglazing en de plaatsing van een condensatieketel. De drie maatregelen gelden enkel voor bestaande woningen en dienen uitgevoerd te worden door een geregistreerd aannemer.

overzicht premies voor niet-belastingbetalers	gewone afnemer	beschermde afnemer
dakisolatie in bestaande woning, geplaatst door geregistreerde aannemer (R-waarde minstens 3 m ² K/W van het nieuw geplaatste isolatiemateriaal en 4 m ² K/W als er al een isolatielaag aanwezig is)	8 euro per m ² 4 euro per m ² als er al een isolatielaag aanwezig is	9,6 euro per m ² 4,8 euro per m ² als er al een isolatielaag aanwezig is
hoogrendementsglas ter vervanging van enkel glas, geplaatst door geregistreerde aannemer (U _{max} 1,3 W/m ² K)	150 euro per m ² glasoppervlak	180 euro per m ² glasoppervlak
plaatsing van een condensatieketel in bestaande woning door geregistreerde aannemer	1500 euro	1800 euro
maximumbedrag van de premies in 2009	2770 euro	3324 euro

Wie komt in aanmerking voor de premie niet-belastingbetaler?

Dit wordt bepaald op basis van de gezamenlijke gecorrigeerde basisbelasting afgeleid uit het aanslagbiljet personenbelasting voor de inkomsten van 2006 van u en uw eventuele partner/samenwonenden. De gezamenlijke gecorrigeerde basisbelasting voor de inkomsten van 2006 mag niet hoger zijn dan 2770 euro.

Uw gezamenlijke gecorrigeerde basisbelasting kunt u berekenen aan de hand van onderstaande tabel.

inkomstenjaar 2006	aanvrager	partner
A basisbelasting	euro	euro
B belastingvermindering op de belastingvrije sommen	euro	euro
C belastingvermindering voor bouwsparen en langetermijnsparen	euro	euro
D vermindering voor pensioenen en vervangingsinkomsten	euro	euro
E vermindering voor inkomsten uit het buitenland	euro	euro
gecorrigeerde basisbelasting (= A - B - C - D - E)	euro	euro
gezamenlijke gecorrigeerde basisbelasting (= som aanvrager + partner)	euro	

Indien uw inkomenstoestand (bv. door pensionering) sindsdien zodanig gewijzigd is dat u voor 2009 wel aan deze voorwaarde voldoet, kunt u toch in aanmerking komen voor deze premie. In dat laatste geval zal de premie ten vroegste kunnen uitbetaald worden eind 2010 of in 2011, nadat u het aanslagbiljet van de inkomsten van 2009 hebt voorgelegd. Ook in dat geval moet u uiterlijk op 28 februari 2010 een (voorlopig) dossier indienen.

Hoe kunt u de premie aanvragen?

U kunt de premie aanvragen bij het Vlaams Energieagentschap via het aanvraagformulier dat u kunt downloaden op www.energiesparen.be/2020/premies of bestellen via het gratis nummer 1700.

Als u in 2009 de Vlaamse premie voor energiebesparende investeringen door niet-belastingbetalers aanvraagt, mag u in het aanslagjaar 2010 (inkomsten 2009) niet gebruikmaken van de federale belastingvermindering of het belastingkrediet voor energiebesparende maatregelen en dit voor alle maatregelen – dus bv. ook indien u zonnepanelen plaatst.

Opgepast: Alle aanvragen voor 2009 dienen uiterlijk op 28 februari 2010 ingediend te worden bij het Vlaams Energieagentschap.

Voor de volledige voorwaarden, raadpleeg de website www.energiesparen.be/2020 of bel gratis het nummer 1700.

3.2. Vlaamse dakisolatiepremie

Wie in de loop van 2009 minstens 40 m² van het dak of de zoldervloer van zijn bestaande woning of appartement goed tot zeer goed isoleert, kan van de Vlaamse overheid eenmalig een premie krijgen van 500 euro. Voor beschermde afnemers kan de premie oplopen tot 1000 euro.

Enkel facturen die dateren vanaf 1 januari 2009 worden in aanmerking genomen. U mag de dakisolatie zelf plaatsen of laten plaatsen door een geregistreerd aannemer.

De toekenningsvoorwaarden zijn identiek aan deze van de netbeheerder. Indien de netbeheerder u op basis van uw premieaanvraag dakisolatie 2009 een premie toekent én de geïsoleerde dakoppervlakte bedraagt minstens 40 m², zal de Vlaamse overheid automatisch een bijkomende premie uitbetalen. U hoeft hiervoor met andere woorden geen apart aanvraagformulier in te vullen.

uitvoering	aanvrager	premiehoogte (*)
door geregistreerde aannemer	geen beschermde afnemer	uitbetaald door het VEA (**): 500 euro
	beschermde afnemer	uitbetaald door het VEA (**): 500 euro en uitbetaald door Wonen Vlaanderen: - 40-99 m ² : 100 euro - 100-149 m ² : 300 euro - vanaf 150 m ² : 500 euro
door doe-het-zelver	geen beschermde afnemer	uitbetaald door het VEA (**): 500 euro
	beschermde afnemer	uitbetaald door het VEA (**): 600 euro

(*) de premiehoogte wordt afgetopt op basis van het betaalde factuurbedrag en andere reeds uitgekeerde premies

(**) VEA = Vlaams Energieagentschap

Meer informatie: het gratis nummer 1700 of www.energiesparen.be/vlaamsedakisolatiepremie

Muurisolatie.

3.3. Renovatiepremie van het Vlaamse gewest

De renovatiepremie is ondermeer van toepassing voor vloerisolatie, muurisolatie, vervanging van ramen met enkele beglazing door ramen met hoogrendementsbeglazing, plaatsing van condensatieketel, zonneboiler en warmtepomp.

Om in aanmerking te komen voor de premie, moet u aan een aantal voorwaarden voldoen, onder andere een bepaald maximuminkomen, woning minstens 25 jaar oud, eigenaar-bewoner zijn of verhuurder aan een sociaal verhuurkantoor. De investering moet minstens 10.000 euro bedragen (exclusief btw). U mag ook geen andere woning hebben of gehad hebben tot drie jaar terug.

Meer informatie: het gratis nummer 1700 of www.vlaanderen.be/bouwenenwonen

4. Premies van uw gemeente- of provinciebestuur

Informeer steeds bij uw gemeente- of provinciebestuur naar eventuele energiepremies.

Op www.energiesparen.be/subsidies vindt u een recent overzicht van alle energiepremies die in een bepaalde gemeente gegeven worden, als de gemeente aan het Vlaams Energieagentschap heeft gemeld welke premies ze uitreikt.

Meer informatie: contacteer uw gemeente- of provinciebestuur

Energiebesparende maatregelen

1. Isolatie en ventilatie

De belangrijkste ingreep om een energiezuinige woning te creëren, is thermische isolatie aanbrengen. Bij de isolatie is niet alleen de keuze van het materiaal belangrijk, maar ook een goede en nauwkeurige plaatsing om ontoelaatbare luchtlekken, temperatuurschommelingen en zogenaamde koudebruggen te vermijden.

Enkele begrippen over thermische isolatie

U-waarde (de warmtedoorgangscoefficiënt van een constructiedeel zoals muur, dak, ...) geeft aan hoeveel warmte er per seconde en per vierkante meter verloren gaat als er tussen binnen en buiten een temperatuurverschil is van 1 °C. De U-waarde wordt uitgedrukt in W/m²K en wordt bepaald door de verschillende materiaallagen waaruit het constructiedeel bestaat en meer bepaald door het type en de dikte van het materiaal. Hoe lager de U-waarde van een constructiedeel, hoe minder warmte er verloren gaat.

Rd-waarde (de warmteweerstand) wordt uitgedrukt in m²K/W. Hoe groter die waarde, hoe beter de isolatielaag isoleert. De Rd-waarde kunt u berekenen door de dikte van het gekozen materiaal (in meter) te delen door de λ-waarde.

λ-waarde (de lambdawaarde) geeft aan in welke mate het materiaal de warmte geleidt en wordt uitgedrukt in W/mK. Hoe lager de λ-waarde, hoe beter het materiaal isoleert en warmteverlies tegenhoudt.

koudebrug: een plaats in het constructiedeel waar de thermische isolatie tussen binnen en buiten onderbroken is. Op de plaatsen waar de thermische isolatie niet doorloopt of het isolatiemateriaal niet op elkaar aansluit, gaat veel warmte verloren en dat geeft aanleiding tot oppervlaktecondensatie en schimmelvorming.

1.1. Dakisolatie

Dakisolatie mag in geen enkele woning ontbreken. De Vlaamse overheid maakt er een absolute prioriteit van dat tegen 2020 iedere woning voorzien is van dakisolatie. Een investering in dakisolatie is meestal op enkele jaren tijd terugverdiend dankzij heel wat premies en de belastingvermindering.

Op www.energiesparen.be/energiewinst kunt u bovendien zelf berekenen hoe snel u uw investering kunt terugverdienen.

Dakisolatie.

Vloerisolatie.

Overzicht premies en belastingvermindering voor dakisolatie

	hoogte premie	voor wie	welke woningen	voorwaarden
premie netbeheerder	2 euro per m ² bij doe-het-zelf, 4 euro per m ² bij plaatsing door geregistreerde aannemer	Vlaams Gewest	bestaande woningen (minstens 3 jaar aangesloten op het elektriciteitsnet)	Rd-waarde van het nieuw geplaatste materiaal minstens 3 m ² K/W, berekend met een lambdawaarde die bepaald is volgens NBN B62-002. Riet wordt niet aanvaard.
belastingvermindering of belastingkrediet	40% uitgaven (max. 2770 euro)	belastingplichtigen	nieuwbouw en bestaande woningen	Rd-waarde van minstens 2,5 m ² K/W, plaatsing door geregistreerde aannemer.
premie niet-belastingbetalers	8 euro per m ² (max. 2770 euro)	niet-belastingbetalers	bestaande woningen	<i>idem premie netbeheerder</i> (+ lambda max. 0,050 W/mK en plaatsing door geregistreerde aannemer)
Vlaamse dakisolatiepremie	max. 500-1000 euro (zie 3.2 op pagina 13)	Vlaams Gewest	bestaande woningen (minstens 3 jaar aangesloten op het elektriciteitsnet)	<i>idem premie netbeheerder</i> (+ geplaatste dakisolatie ≥ 40 m ²)

Informeer ook naar eventuele premies van uw gemeentebestuur

De vereiste Rd-waarden worden berekend door de dikte van het nieuw geplaatste materiaal te delen door de lambdawaarde (warmtegeleidbaarheid) van het materiaal, bepaald volgens de richtlijnen van NBN B 62-002.

De tabel toont de minimale isolatiediktes (in cm) om te voldoen aan de Rd-eis van 2,5 m²K/W en 3,0 m²K/W.

λ W/mK ▶	0,025	0,030	0,035	0,040	0,045	0,050	0,055	0,060	0,065	
Rd 2,5 m ² K/W	7	8	9	10	12	13	14	15	17	minimum dikte in cm
Rd 3,0 m ² K/W	8	9	11	12	14	15	17	18	20	

Minerale wol (glaswol of rotswol) en geëxpandeerd polystyreenschuim (EPS) hebben een λ-waarde tussen 0,032 en 0,042 W/mK.

Om aan de minimale eis van Rd is groter dan of gelijk aan 2,5 m²K/W te voldoen, moet er dus minstens 10 cm dakisolatie geplaatst worden als de λ-waarde van het materiaal 0,040 W/mK bedraagt. Om een Rd-waarde van 3,0 m²K/W te behalen, moet in dat geval minstens 12 cm minerale wol of EPS geplaatst worden.

Polyurethaanschuim (PUR) heeft een λ-waarde tussen 0,023 en 0,032 W/mK. U behaalt al een Rd-waarde van 3,0 m²K/W bij een dikte van 8 cm PUR met een λ-waarde van 0,025 W/mK. Geëxtrudeerd polystyreenschuim (XPS) heeft een λ-waarde tussen 0,029 en 0,038 W/mK. U behaalt een Rd-waarde van 3,0 m²K/W bij een dikte van 10 cm XPS met een λ-waarde van 0,032 W/mK.

Aarzel niet om 15 tot 20 cm minerale wol of EPS, 12 à 16 cm XPS of 10 tot 14 cm polyurethaan (of vergelijkbaar materiaal) te plaatsen als u over voldoende plaats beschikt om die te plaatsen.

Meer informatie over hoe u een dak correct kunt isoleren, vindt u op www.energiesparen.be/dakisolatie.

1.2. Buitenmuurisolatie

De warmteverliezen van een woning zijn groter bij woningen met veel buitenwanden. Het is daarom belangrijk om ook de buitenmuren goed te isoleren. Bij een bestaande woning kunt u daarvoor bij alle netbeheerders een premie krijgen van 2 euro per m² als u de muurisolatie zelf plaatst en van 4 euro per m² als u de werkzaamheden laat uitvoeren door een geregistreerde aannemer.

De Rd-waarde van het nieuw geplaatste isolatiemateriaal moet minstens 1,3 m²K/W bedragen. Dat betekent dat er minstens 4 à 6 cm glaswol, rotswol of geëxpandeerd polystyreenschuim of 4 à 5 cm geëxtrudeerd polystyreenschuim of polyurethaanschuim in de spouw of aan de buitenzijde van de muur moet worden aangebracht. Binnenisolatie wordt niet toegelaten, alleen het opvullen van de spouw en isolatie aan de buitenzijde van de muur worden aanvaard.

Voor inkomstenjaar 2009 en 2010 komt muurisolatie eveneens in aanmerking voor de belastingvermindering voor energiebesparende investeringen (40% van de uitgaven met een maximum van 2770 euro) of voor een terugbetaalbaar belastingkrediet.

De muurisolatie dient aan bepaalde thermische eisen te voldoen. De geregistreerde aannemer bevestigt dat het voor de isolatie van muren gebruikte isolatiemateriaal een thermische weerstand R heeft die gelijk is aan of groter dan:

- 2 m²K/W voor de isolatie aan de buitenzijde van een muur die in contact staat met de buitenlucht, of met een niet-verwarmde of niet tegen de vorst beschermde ruimte (bv. isolatie van een buitenmuur die nadien met sierpleister of ander materiaal wordt afgewerkt)
- 0,75 m²K/W voor de isolatie in de spouw van een spouwmuur die in contact staat met de buitenlucht, of met een niet-verwarmde of niet tegen de vorst beschermde ruimte.
- Isolatie aan de binnenkant van een muur komt niet in aanmerking voor de belastingvermindering.

1.3. Vloerisolatie

Om de plaatsing van vloerisolatie in bestaande woningen te stimuleren, kennen de netbeheerders AGEM, PBE en Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen, en de netbeheerders onder de koepel van Infrac een premie toe van 2 euro per m² als u de vloerisolatie zelf plaatst en 4 euro per m² als u de werkzaamheden laat uitvoeren door een geregistreerde aannemer.

De Rd-waarde van het nieuw geplaatste isolatiemateriaal moet minstens 1,2 m²K/W bedragen. Dat betekent dat er minstens 3 à 5 cm isolatiemateriaal moet worden aangebracht aan de onderzijde van de draagvloer of tussen de draagvloer en de gewapende dekvloer.

Voor inkomstenjaar 2009 en 2010 komt vloerisolatie eveneens in aanmerking voor de belastingvermindering voor energiebesparende investeringen (40% van de uitgaven met een maximum van 2770 euro) of voor een terugbetaalbaar belastingkrediet.

De vloerisolatie dient aan bepaalde thermische eisen te voldoen. De geregistreerde aannemer bevestigt dat het gebruikte isolatiemateriaal een thermische weerstand R heeft die gelijk is aan of groter dan 1 m²K/W in geval van isolatie aan de binnenzijde van een vloeroppervlak dat in contact staat met de grond of met een niet-verwarmde of niet tegen de vorst beschermde ruimte (dus isolatie in de vloeropbouw zelf verwerkt).

Vervanging van enkel glas door hoogrendementsglas.

1.4. Kelderisolatie

De netbeheerders AGEM, Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen, en de netbeheerders onder de koepel van Infracx kennen eveneens een premie toe voor het isoleren van een kelder in een bestaande woning. De premie bedraagt 2 euro per m² als u de kelderisolatie zelf plaatst en 4 euro per m² als u de werken laat uitvoeren door een geregistreerde aannemer. De Rd-waarde van het nieuw geplaatste isolatiemateriaal moet minstens 3 m²K/W bedragen.

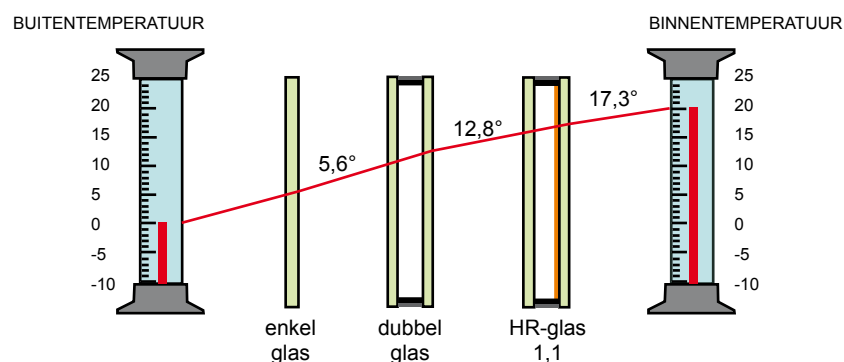
Voor inkomstenjaar 2009 en 2010 komt kelderisolatie eveneens in aanmerking voor de belastingvermindering voor energiebesparende investeringen (40% van de uitgaven met een maximum van 2770 euro) of voor een terugbetaalbaar belastingkrediet. De kelderisolatie dient aan bepaalde thermische eisen te voldoen: De geregistreerde aannemer bevestigt dat het gebruikte isolatiemateriaal een thermische weerstand R heeft die gelijk is aan of groter dan 2 m²K/W in geval van isolatie aan de buitenzijde van een vloeroppervlak dat in contact staat met de grond of met een niet-verwarmde of niet tegen de vorst beschermde ruimte (dus isolatie die volledig onder de vloeropbouw zit - bv. het plafond van een kruipruimte, kelder, doorsteek, ...).

1.5. Hoogrendementsbeglazing

Vensters hebben een grote invloed op de warmteverliezen van de woning. Enkele beglazing en gewone dubbele beglazing kunt u het best vervangen door hoogrendementsbeglazing. Hoogrendementsbeglazing vermindert het warmteverlies door de ramen met 80% in vergelijking met enkele beglazing. Het verschil tussen gewoon dubbel glas en hoogrendementsglas is amper zichtbaar. Beide bestaan uit twee glasbladen met daartussen een spouw.

Het verschil met gewone dubbele beglazing zit echter in een zeer dun en vrijwel onzichtbaar metaallaagje (coating) dat aan de binnenzijde van een van de glasbladen is aangebracht. Dit metaallaagje zorgt ervoor dat de binnenwarmte in de kamer blijft terwijl het de invallende zonnestralen wel doorlaat. Ook kan bij hoogrendementsglas de spouw eveneens gevuld zijn met een edelgas, zoals argon, dat voor een nog betere isolatie zorgt. Ook het buitenschrijnwerk is van belang. Het warmteverlies door een venster wordt meebepaald door de isolerende eigenschappen van dat buitenschrijnwerk.

Bij een buitentemperatuur van 0 °C en een binnentemperatuur van 20 °C, krijgt u aan de binnenzijde van enkel glas een temperatuur van 5,6 °C en van 17,3 °C bij hoogrendementsglas met U=1,1 W/m²K.

Overzicht premies en belastingvermindering voor hoogrendementsglas

	hoogte premie	voor wie	welke woningen	voorwaarden
premie netbeheerder ter vervanging van enkel glas	10 euro per m ²	Vlaams Gewest	bestaande woningen (minstens 3 jaar aangesloten op het elektriciteitsnet)	U-waarde van het glas is maximaal 1,3 W/m ² K, geplaatst door een geregistreerde aannemer
premie netbeheerder ter vervanging van dubbel glas	10 euro per m ²	Eandis, PBE, Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen	bestaande woningen (minstens 3 jaar aangesloten op het elektriciteitsnet)	U-waarde van het glas is maximaal 1,3 W/m ² K, geplaatst door een geregistreerde aannemer
belastingvermindering	40% uitgaven (max. 2770 euro)	belastingplichtigen	nieuwbouw en bestaande woningen	U-waarde van het venster (raamwerk + glas) is maximaal 2,0 W/m ² K, geplaatst door een geregistreerde aannemer
premie niet-belastingbetalers	150 euro per m ² (max. 2770 euro)	niet-belastingbetalers	bestaande woningen	idem premie netbeheerder

U-waarde van het venster (W/m²K) naargelang de warmtedoorgangscoefficient van het gebruikte isolerend glas en schrijnwerk (indicatieve vereenvoudigde berekening)

U-glas ▼	U-schrijnwerk								
	1,4	1,6	1,8	2,0	2,2	2,4	2,6	2,8	3,0
1,7	2,0	2,1	2,1	2,2	2,2	2,3	2,3	2,4	2,5
1,6	1,9	2,0	2,0	2,1	2,2	2,2	2,3	2,3	2,4
1,5	1,9	1,9	2,0	2,0	2,1	2,1	2,2	2,3	2,3
1,4	1,8	1,8	1,9	2,0	2,0	2,1	2,1	2,2	2,3
1,3	1,7	1,8	1,8	1,9	1,9	2,0	2,1	2,1	2,2
1,2	1,6	1,7	1,8	1,8	1,9	1,9	2,0	2,1	2,1
1,1	1,6	1,6	1,7	1,7	1,8	1,9	1,9	2,0	2,0
1,0	1,5	1,6	1,6	1,7	1,7	1,8	1,9	1,9	2,0
0,9	1,4	1,5	1,5	1,6	1,7	1,7	1,8	1,8	1,9
0,8	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6	1,7	1,7	1,8	1,8

Om een U-waarde van het venster (raamwerk+glas) van maximaal 2,0 W/m²K te behalen, zijn verschillende combinaties mogelijk, afhankelijk van de isolerende eigenschappen van het buitenschrijnwerk en van de beglazing.

U bespaart gemiddeld ongeveer 44 liter stookolie of 36 m³ aardgas bij vervanging van 1 m² enkel glas door hoogrendementsglas met een U-waarde van 1,1 W/m²K. De financiële besparing bedraagt jaarlijks per m² glasoppervlakte zo'n 24 euro bij stookolie en 17 euro bij aardgas (prijzen augustus 2009, oude cv-ketel).

Condensatieketel op aardgas.

Condensatieketel op stookolie.

Voorbeelden van combinaties met verschillende materialen van schrijnwerk bij gebruik van superisolerende beglazing met een U-glas = 1,1 W/m²K (gasgevulde beglazing met lage emissiefactor en 15 mm spouw):

- Een **venster in hardhout** met 60 mm profieldiepte en een warmtedoorgangscoefficiënt U-schrijnwerk = 2,0 W/m²K resulteert in een venster met een U-waarde = 1,7 W/m²K.
- Een **aluminiumvenster** met thermische geïsoleerde profielen en een warmtedoorgangscoefficiënt U-schrijnwerk = 2,6 W/m²K resulteert in een venster met een U-waarde = 1,9 W/m²K.
- Een **kunststofvenster** in pvc met een profiel met meerdere kamers en een warmtedoorgangscoefficiënt U-schrijnwerk = 1,8 W/m²K resulteert in een venster met een U-waarde = 1,7 W/m²K.

1.6. Buisisolatie

Ook met kleinere isolatiemaatregelen kunt u energie besparen. U kunt die werkzaamheden vaak zelf uitvoeren en ze zijn relatief goedkoop. Zo kunt u bijvoorbeeld de verwarmingsleidingen of de leidingen voor het sanitair warm water isoleren. AGEM en het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen geven voor bestaande woningen een premie van 0,5 euro per meter op voorwaarde dat het isolatiemateriaal een lambda-waarde van maximaal 0,05 W/mK heeft.

Bovendien geldt de premie enkel voor verwarmingsleidingen die zich buiten het beschermd volume bevinden en voor elke leiding voor sanitair warm water.

1.7. Radiatorfolie

Achter radiatoren die voor een niet-geïsoleerde buitenmuur staan, kunt u radiatorfolie aanbrengen. Daardoor weerkaatst een groot deel van de warmte die anders in de muur zou verdwijnen. AGEM, het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen en de netbeheerders onder de koepel Infracx geven voor bestaande woningen een premie van 1 euro per m².

1.8. Ventilatiesystemen

In een goed geïsoleerde, luchtdichte woning is een goed ventilatiesysteem noodzakelijk dat op een gecontroleerde manier zorgt voor een voortdurende aanvoer van verse lucht en afvoer van vervuilde lucht. U kunt er het best naar streven om het energieverlies door ventilatie zo veel mogelijk te beperken. Alle netbeheerders geven een premie voor de plaatsing van een ventilatiesysteem met warmterecuperatie in een bestaande woning. Bij dat systeem wordt een groot deel van de warmte van de afgevoerde lucht gerecupereerd en gebruikt om de koude toevoerlucht te verwarmen. Dat leidt tot een significante energiebesparing.

De premie bedraagt 150 euro. Het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen geeft ook nog premies voor ventilatiesystemen met luchtdichte kanalen en met zuinige ventilatoren in een bestaande woning.

2. Verwarming

De belangrijkste energiepost in een woning is de verwarming met zo'n 50 tot 75% van het huishoudelijk energieverbruik. Vooral bij verwarmen komt het er dus op aan om verliezen zo veel mogelijk te beperken. Kies in de eerste plaats voor een zuinige energiebron: liever aardgas of stookolie dan elektriciteit. Zorg vervolgens voor een goede temperatuurregeling. Daarnaast hebt u de keuze tussen bijvoorbeeld radiatoren, convectoren en vloer- en wandverwarming. Ten slotte speelt ook het verwarmingstoestel zelf en de dimensionering ervan een belangrijke rol.

2.1. Condensatieketel

Condensatieketels zijn zo ontworpen dat er permanent een belangrijk deel van de waterdamp in de verbrandingsgassen kan condenseren. Zo wordt meer nuttige warmte vrijgemaakt. In vergelijking met een hoogrendementsketel kunt u met een condensatieketel een extra energiebesparing van 6% halen. De condensatieketel op aardgas kunt u herkennen aan het HR-toplabel en die op stookolie aan het Optimaz-elitelabel.

Overzicht premies en belastingvermindering condensatieketel

	hoogte premie	voor wie	welke woningen	voorwaarden
premie netbeheerder (condensatieketel op aardgas)	125 euro	Vlaams Gewest	bestaande woningen (minstens 3 jaar aangesloten op het elektriciteitsnet)	voorzien van CE-markering, voldoen aan rendementseisen voor nieuwe gasgestookte of oliegestookte condenserende centraleverwarmingsketels, zoals opgenomen in het koninklijk besluit van 18 maart 1997, installatie in overeenstemming met norm NBN B61-002
premie netbeheerder (condensatieketel op stookolie)	125 euro	AGEM, PBE, Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen		
belastingvermindering (condensatieketel op aardgas of stookolie)	40% uitgaven (max. 2770 euro)	belastingplichtigen	bestaande woningen, enkel ter vervanging van een oude cv-ketel, niet ter vervanging van individuele kachels of elektrische verwarming	- voorzien van CE-markering, voldoen aan rendementseisen voor nieuwe gasgestookte of oliegestookte condenserende centraleverwarmingsketels, zoals opgenomen in het KB van 18 maart 1997, schoorsteen in overeenstemming met nieuw systeem van verwarming - de aannemer bevestigt dat hij de oude installatie vervangt en vermeldt de beschikbare kenmerken van de oude stookketel (merk, type, serienummer)
premie niet-belastingbetalers	1500 euro condensatieketel	niet-belastingbetalers	bestaande woningen	ter vervanging van een of meer verwarmingstoestellen

Informeer ook naar eventuele premies van uw gemeentebestuur.

Warmtepomp.

2.2. Stookketel op hout

Het aanbod van stookketels op hout is vrij beperkt, ook al is de markt ervan in volle ontwikkeling. Als de stookketel op hout ter vervanging van een oude cv-ketel geplaatst wordt door een geregistreerde aannemer, die bevestigt dat de ketel beantwoordt aan de norm EN12809, automatisch wordt geladen en uitsluitend hout of niet-behandeld samengedrukt hout als brandstof gebruikt, kunt u aanspraak maken op een belastingvermindering van 40% van de uitgaven tot maximaal 2770 euro. Het rendement van de ketel moet bij nominaal nuttig vermogen ten minste 60% bedragen in overeenstemming met de rendementseisen die zijn opgenomen in de norm EN303-5.

2.3. Micro-WKK

Ook voor een microwarmtekrachtkoppeling ter vervanging van een oude cv-ketel kunt u een belastingvermindering genieten van 40% van de uitgaven, beperkt tot 2770 euro. Een micro-WKK produceert gelijktijdig elektriciteit en warmte en kan gebruikt worden in een woning, al wordt de micro-WKK op dit ogenblik nog maar weinig toegepast.

2.4. Warmtepomp

Een milieuvriendelijk alternatief voor de klassieke verwarmingsinstallatie is een warmtepomp. Een warmtepomp werkt ongeveer op dezelfde manier als een koelkast, maar in de omgekeerde richting.

Hoe werkt een warmtepomp?

Een warmtepomp onttrekt warmte aan een warmtebron (water, grond, lucht) op een bepaalde temperatuur en geeft die warmte op een hogere temperatuur af aan het verwarmingssysteem (woningverwarming, sanitair warm water). De warmtepomp pompt dus warmte van een laag naar een hoog temperatuurniveau. Om warmte aan de omgeving te kunnen onttrekken en in de woning te kunnen afgeven, maakt de warmtepomp gebruik van een speciale vloeistof die warmte kan transporteren. De belangrijkste eigenschap van dit soort vloeistof is dat ze al op lage temperatuur verdampt en weer vloeibaar wordt. Deze vloeistof zorgt voor het warmtetransport tussen de warmtebron en het verwarmingssysteem.

De hoofdonderdelen van de warmtepomp zijn de compressor, de condensor, de verdampers en de ontspanner.

Hoeveel energie haalt een warmtepomp uit de natuur?

De compressor is het enige onderdeel van de warmtepomp dat (elektrische) energie gebruikt. Het rendement, of juistere geformuleerd de winstfactor (of COP), van een warmtepomp wordt berekend door de geleverde energie (afgegeven warmte) te delen door de gebruikte elektrische energie. Zo kan een warmtepomp voor elke kWh elektriciteit die ze verbruikt tussen 2,5 en 6 kWh warmte afgeven. De winstfactor of COP is dan 2,5 à 6. Hoe groter het temperatuursverschil tussen de warmtebron en het verwarmingssysteem, hoe hoger het energieverbruik van de warmtepomp, hoe lager de winstfactor. Hoe dichter de temperatuur van de warmtebron en het verwarmingssysteem bij elkaar liggen, hoe hoger de winstfactor, hoe lager het elektrische verbruik van de warmtepomp.

Waar haalt de warmtepomp haar warmte?

De temperatuur van de warmtebron is bepalend voor de winstfactor, de opbrengst, van de warmtepomp. De keuze van warmtebron is daarom heel belangrijk. De meest gebruikte warmtebronnen zijn grond, grondwater en buitenlucht.

Grond

- temperatuur: op 1 meter onder de grond tussen 4 en 17°C, afhankelijk van het seizoen;
 - onttrekking van warmte: horizontaal in de bodem ingegraven buizen netwerk. De vloeistof in de buizen leidt de warmte naar de warmtepomp;
 - winstfactor: schommelt naar gelang van de grondtemperatuur;
- temperatuur: op 5 à 7 meter diepte van 10 tot 12°C, de seizoensinvloed is bijna verdwenen;
 - onttrekking van warmte: verticaal geboord buizen net;
 - winstfactor: bijna gelijk gedurende het seizoen.

Grondwater

- temperatuur: constant 10 à 14°C;
- onttrekking van warmte: het opgepompte water geeft zijn warmte af in de warmtepomp en wordt weer in de grond gepompt;
- winstfactor: hoog en gelijk gedurende het volledige stookseizoen.

Buitenlucht

- temperatuur: wisselend;
- onttrekking van warmte: rechtstreeks aan buitenlucht (warmtepomp staat buiten);
- winstfactor: wisselend, afhankelijk van de buitentemperatuur.

Hoe geeft de warmtepomp haar warmte af?

De temperatuur van het verwarmingssysteem bepaalt eveneens de winstfactor. Een veel gebruikte methode om een woning te verwarmen is een centraal verwarmingssysteem met een watertemperatuur van 90°C (vertrektemperatuur) à 70°C (retourtemperatuur). Moderne verwarmingssystemen op lage temperatuur hebben een watertemperatuur van maximaal 55°C. Bij een warmtepomp ligt de maximumtemperatuur liefst op 35°C en maximaal op 45°C. Om een woning te verwarmen op die lage temperatuur, is voldoende isolatie en een verwarmingssysteem met een groot oppervlak nodig. Daarom wordt een warmtepomp bijna steeds gekoppeld aan vloerverwarming, muurverwarming of plafondverwarming. Die vormen van verwarming verhogen het comfort in huis door een gelijkmatige temperatuur en weinig luchtbeweging of tocht. Een rechtstreekse verbinding van de vloerverwarming (muurverwarming of plafondverwarming) aan de warmtebron (grond of water) maakt koelen in de zomer mogelijk zonder de warmtepomp in te schakelen, dus met een laag energiegebruik.

Een omkeerbare warmtepomp (bijvoorbeeld airconditioning) kan in de zomer de woning koelen door de woning zelf als warmtebron (lucht) te gebruiken en de overtollige warmte aan de omgeving af te geven. Hierbij gebruikt de warmtepomp ongeveer evenveel energie als bij verwarming. Dit is geen energiezuinige oplossing en wordt daarom niet aangemoedigd.

De warmtepomp kan ook zorgen voor sanitair warm water (lagere winstfactor).

Meer info: www.energiesparen.be (rubriek: milieuvriendelijke energie)

Thermostatische kraan.

Overzicht premies en belastingvermindering warmtepompen

	hoogte premie voor wie	welke woningen	voorwaarden
premie netbeheerder (warmtepomp type bodem/water of water/water)	210 euro per kVA, minimaal 850 euro, maximaal 1680 euro	Vlaams Gewest, met uitzondering van AGEM	bestaande woningen (minstens 3 jaar aangesloten op het elektriciteitsnet) - staat in voor hoofdverwarming - geïnstalleerd volgens code van goede praktijk - niet geschikt voor koeling - COP \geq 4 voor bodem/water - COP \geq 4,5 voor water/water
premie netbeheerder (warmtepomp type lucht/water of directverdamping /water)	210 euro per kVA, minimaal 850 euro, maximaal 1680 euro	Infrac, PBE, Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen	bestaande woningen (minstens 3 jaar aangesloten op het elektriciteitsnet) - staat in voor hoofdverwarming - geïnstalleerd volgens code van goede praktijk - niet geschikt voor koeling - COP \geq 3,6 voor lucht/water - COP \geq 3,4 voor lucht/lucht - COP \geq 3 voor directverdamping/water
premie netbeheerder (warmtepomp type directverdamping/ directcondensatie)	210 euro per kVA, minimaal 850 euro, maximaal 1680 euro	Infrac, Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen	bestaande woningen (minstens 3 jaar aangesloten op het elektriciteitsnet) - staat in voor hoofdverwarming - geïnstalleerd volgens code van goede praktijk - niet geschikt voor koeling - COP \geq 4
belastingvermindering (geothermische warmtepomp)	40% uitgaven (max. 2770 euro)	belastingplichtigen	nieuwbouw en bestaande woningen - EG kenmerk is aangebracht - COP \geq 3
belastingvermindering (alle warmtepompen)	40% uitgaven (max. 2770 euro)	belastingplichtigen	vervangen bestaande cv-ketel - EG kenmerk is aangebracht - COP \geq 3

2.5. Thermostatische kranen en kamerthermostaat

De kamerthermostaat wordt in een referentielokaal (meestal de leefruimte) aangebracht. Plaats hem liever niet in een omgeving die aan een warmtebron is blootgesteld of op een buitenmuur. Het energieverbruik is het laagst als de thermostaat rechtstreeks de brander bestuurt, wat enkel mogelijk is met laagtemperatuurverwarmingketels of condensatieketels. Oude verwarmingketels moeten immers op temperatuur blijven om corrosieproblemen te vermijden.

De prijs van een kamerthermostaat schommelt tussen 25 en 175 euro. Geef de voorkeur aan een digitale thermostaat met (minstens) twee programma's: een voor overdag en een temperatuurverlaging voor 's nachts (bv. 15 °C). Bij langere afwezigheid dient u de thermostaat op minstens 5 °C te zetten, om vorst te vermijden.

Thermostatische kranen maken een meer nauwkeurige regeling van de verwarming mogelijk, aangepast aan elke ruimte; ze laten tevens toe om rekening te houden met gratis energietoevoer, zoals de warmte van de zon of iedere andere warmtebron. Ze zijn onmisbaar bij een moderne installatie. U zult de meerkosten bij de installatie van thermostatische kranen in minder dan twee jaar terugverdienen.

U kunt beter geen thermostatische kranen plaatsen in dezelfde ruimte als de kamerthermostaat. Ze kunnen elkaars regeling immers tegenwerken.

Overzicht premies en belastingvermindering thermostatische kranen of kamerthermostaat

	hoogte premie voor wie	welke woningen	voorwaarden
premie netbeheerder (thermostatische kranen)	5 euro per kraan	Vlaams Gewest	bestaande woningen (minstens 3 jaar aangesloten op elektriciteitsnet)
belastingvermindering (thermostatische kranen of kamerthermostaat)	40% uitgaven (max. 2770 euro)	belastingplichtigen	nieuwbouw en bestaande woningen - geplaatst voor de warmteregeling van een cv-installatie - indien nog geen warmteregeling aanwezig, moet dit samen met de plaatsing van de thermostatische kranen gebeuren

2.6. Onderhoud van een cv-ketel

Voor het onderhoud van een cv-ketel kunt u aanspraak maken om een belastingvermindering van 40% van het factuurbedrag tot maximaal 2770 euro. Alleen die kosten komen in aanmerking die te maken hebben met het regelmatige onderhoud, het afstellen van de brander, het reinigen van de installatie. Het herstel van defecte installaties, het reinigen van de schoorsteen en allerhande wisselstukken komen niet in aanmerking. De geregistreerde aannemer moet op de factuur de karakteristieken vermelden van de stookketel (merk, type en serienummer van het toestel) en op die factuur de datum vermelden van dat onderhoud.

Zonneboiler.

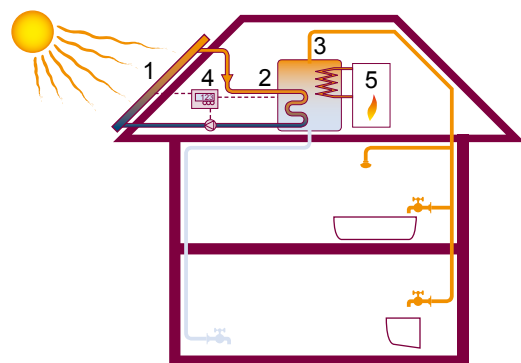
3. Sanitair warm water

Ook voor de bereiding van warm water is energie nodig. U kunt sanitair warm water bereiden met hetzelfde toestel als dat voor de ruimteverwarming (een combitoestel), of u kunt kiezen voor een afzonderlijk toestel. Bovendien hebt u de keuze tussen een doorstroomtoestel en een boiler. Een doorstroomtoestel (geiser) verwarmt het water alleen op het ogenblik dat u de warmwaterkraan opendraait. Dat is iets energiezuiniger dan dat het warme water permanent op temperatuur wordt gehouden in een boiler of een opslagvat. Door vaak voorkomende gevallen van CO-vergiftiging zijn maatregelen noodzakelijk om de veiligheid bij de opwekking van warm water in woningen te verhogen.

3.1. Zonneboiler

Met een zonneboiler kunt u op een eenvoudige, milieuvriendelijke manier een groot deel van het warm water aanmaken door gebruik te maken van gratis zonnewarmte.

Hoe werkt een zonneboiler?

Een zonneboiler zet zonnestraling om in warmte en slaat die warmte op in een voorraadvat met water. Geeft de zon niet voldoende warmte, dan zorgt de naverwarming ervoor dat we altijd voldoende warm water beschikbaar hebben. De hoofdonderdelen van een zonneboiler zijn de zonnecollector, de leidingen, het voorraadvat, de regeling en de naverwarming.

1. De zonnecollector vangt het invallende zonlicht op en zet het om in warmte. De collector geeft de warmte door aan een vloeistof die de zonnewarmte van de collector naar het opslagvat brengt.
2. De vloeistof circuleert in de leidingen tussen de collector en het voorraadvat. De vloeistof neemt warmte op in de collector en geeft die af aan het water in het voorraadvat. De afgekoelde vloeistof wordt dan weer naar de collector gepompt om opnieuw op te warmen.
3. Het voorraadvat zorgt ervoor dat de door de zon geproduceerde warmte wordt bijgehouden tot op het moment dat er warm water nodig is. Bij voldoende zonlicht kunnen de zonnecollectoren het water in het voorraadvat gemakkelijk opwarmen tot boven 60°C.
4. De regeling schakelt de pomp aan zodra de zonnecollector warmer is dan het water in het voorraadvat. Ze beschermt eveneens tegen bevroering en oververhitting.
5. Als de zon niet voldoende warmte levert, zorgt de naverwarming ervoor dat de gewenste temperatuur bereikt wordt. De naverwarming is mogelijk een elektrische weerstand, een doorstroomtoestel op gas of de CV-ketel. Bij een duoboiler zit de naverwarming in het voorraadvat.

Wat kost een zonneboiler?

Het materiaal voor een zonneboiler voor vier personen, bedraagt gemiddeld 4.250 euro (incl. 6% BTW voor een woning ouder dan 5 jaar). De installatiekosten bedragen gemiddeld 800 euro. Daartegenover staat dat uw jaarlijkse kosten voor het verwarmen van water nog maar de helft van vroeger zijn.

Overzicht premies en belastingvermindering voor een zonneboiler

	hoogte premie	voor wie	welke woningen	voorwaarden
premie netbeheerder	75 euro per m ² , minimum 525 euro, maximum 1500 euro	Vlaams Gewest	bestaande woningen (minstens 3 jaar aangesloten op het elektriciteitsnet)	zie kader op pagina 27
premie netbeheerder	300 euro	Vlaams Gewest	nieuwbouw	bij E-peil E80 of lager (zie kader op pagina 27)
belastingvermindering	40% uitgaven (max. 3600 euro)	belastingplichtigen	nieuwbouw en bestaande woningen	zie kader op pagina 27
gemeentelijke premie	afhankelijk van de gemeente	216 gemeenten in Vlaanderen geven een extra premie, zie www.energiesparen.be		afhankelijk van de gemeente

Extra voorwaarden netbeheerders:

De zonneboiler moet geplaatst worden door een geregistreerde aannemer en mag niet uitsluitend gebruikt worden voor zwembadverwarming. De collector moet getest zijn door een onafhankelijk instituut volgens EN12975 of DIN 4757, een systeemtest hebben ondergaan volgens EN12976 of volgens ISO/DIS9459, of een SolarKeyMark bezitten. De eindgebruiker heeft een aparte handleiding in het Nederlands gekregen, evenals een Nederlandstalige onderhoudschecklist. Het systeem moet gemarkeerd zijn conform EN12976-1 en de collectoren moeten gemarkeerd zijn volgens EN12975. De producten genieten een waarborg van minstens tien jaar op de werking van de collector, vijf jaar op de boiler en twee jaar op de andere onderdelen. De premie is enkel voor bestaande woningen.

Bij nieuwbouw wordt een aanvullende premie van 300 euro gegeven, bovenop de E-peilpremie, voor woningen uitgerust met een zonneboiler en een E-peil van maximaal E80.

Extra voorwaarden belastingvermindering:

De zonneboiler moet geplaatst worden door een geregistreerde aannemer. De geregistreerde aannemer bevestigt dat:

- de oriëntatie van de panelen tussen het oosten en het westen ligt via het zuiden;
- de hellingshoek van de vaste panelen tussen 0 en 70° ten opzichte van de horizon ligt;
- de aangewende techniek het mogelijk maakt om een eventueel probleem van legionellose te vermijden.

De zonneboiler mag niet gebruikt worden voor de verwarming van zwembaden.

Meer info: www.energiesparen.be (rubriek: milieuvriendelijke energie)

Spaardouchekop.

3.2. Warmtepompboiler

Voor de opwekking van warm water kan ook een warmtepompboiler worden gebruikt. Die verwarmt water in een voorraadvat aan de hand van een warmtepomp. Een warmtepompboiler kan gebruik maken van de afvoerlucht van ventilatiesystemen voor woningen, die meestal wordt onttrokken uit sanitaire ruimten en keukens. Warmtepompboilers voorzien het hele jaar door in de totale warmwater-behoefte van een gezin. Voor de plaatsing van een warmtepompboiler in een bestaande woning kennen PBE en het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen een premie toe van 625 euro.

3.3. Spaardouchekop

Een waterbesparende douchekop verbruikt 40% minder water en energie dan een gewone douchekop, terwijl het comfort hetzelfde blijft. Tijdens een douche van een vijftal minuten verbruikt u al snel 50 liter warm water, met een spaardouchekop wordt dat verbruik beperkt tot 30 liter. AGEM en het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen geven een premie van 7 euro voor de aankoop van zo'n spaardouchekop.

3.4. Veilige keukengeiser

De netbeheerders onder de koepel van Eandis geven, voor bestaande woningen, een premie van 100 euro voor de vervanging van een geiser zonder ingebouwde atmosferische beveiliging door een veilig toestel.

4. Extra energiezuinige woningen

4.1. Nieuwbouw met verlaagd E-peil

Sinds 2006 is de energieprestatieregelgeving van kracht. Alle woningen waarvoor een aanvraag om te bouwen of te verbouwen wordt ingediend, moeten een bepaald niveau van thermische isolatie en energieprestatie behalen. In een nieuwbouwwoning is bovendien een minimale en gecontroleerde ventilatie nodig. Nieuwbouwwoningen moeten een bepaalde energieprestatie halen. Die prestatie wordt uitgedrukt in een E-peil.

Voor nieuwbouwwoningen moet dat E-peil kleiner zijn dan of gelijk zijn aan 100. Voor bouwaanvragen vanaf 2010 mag het E-peil maximaal E80 bedragen. Door een aantal maatregelen door te voeren, kunt u het E-peil van uw woning nog verbeteren. Alle netbeheerders geven premies voor het halen van een E-peil lager dan of gelijk aan E80. De premie varieert per E-peilpunt. Met andere woorden hoe lager het E-peil, hoe hoger de premie.

Het energieprestatiecertificaat en het hoofdformulier nieuwbouw gelden als bewijsstuk. Ingeval van een bouwpromotor kan de premie enkel verkregen worden door de persoon die de EPB-aangifte heeft ingediend (dit kan afhankelijk van het geval de promotor of de eigenaar zijn). Deze persoon staat vermeld in het aangiftedossier.

Nieuwbouwwoningen of nieuwbouwappartementen waarvoor in 2008 premies werden uitbetaald voor maatregelen die in het E-peil worden verrekend (verwarming, sanitair warm water, isolatie, beglazing, ventilatie, zonwering) komen niet in aanmerking voor deze premie. Voor woningen met een verlaagd E-peil (E40 - E60) kunt u ook genieten van een korting op de onroerende voorheffing (zie blz. 35).

In 2007 werd er een belastingvermindering ingevoerd voor passiehuizen die een erkend passiehuiscertificaat kunnen voorleggen. De belastingvermindering bedraagt 600 euro (te indexeren) gedurende 10 jaar. Het geïndexeerde bedrag voor 2009 bedraagt 830 euro. Dat voordeel mag gecumuleerd worden met de belastingverminderingen voor de andere energiebesparende investeringen.

nieuwbouw	premie	zonneboiler*
woning E80-E61	400 euro voor E80 + 30 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro
woning E60-E41	1000 euro voor E60 + 40 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro
woning E40-E0	1800 euro voor E40 + 50 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro
appartement E80-E61	200 euro voor E80 + 10 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro
appartement E60-E41	400 euro voor E60 + 20 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro
appartement E40-E0	800 euro voor E40 + 30 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro

(*) indien ook een zonneboiler wordt geplaatst, wordt er een bijkomende premie gegeven

Fotovoltaïsche panelen.

4.2. Verbouwing volgens passiefhuisstandaard

Voor de verbouwing van een huis volgens de passiefhuisstandaard geven alle netbeheerders (behalve PBE en het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen) een premie van 2000 euro. Voor appartementen die verbouwd zijn volgens die standaard, geven AGEM en de netbeheerders onder de koepel van Eandis een premie van 700 euro. Die premies zijn niet cumuleerbaar met de meeste andere premies van uw netbeheerder.

In 2007 werd er een belastingvermindering ingevoerd voor passiefhuizen die een erkend passiefhuiscertificaat kunnen voorleggen. De belastingvermindering bedraagt standaard 600 euro (te indexeren) gedurende tien jaar.

Het geïndexeerde bedrag voor 2009 bedraagt 830 euro. Dat voordeel mag gecumuleerd worden met de belastingverminderingen voor de andere energiebesparende investeringen.

5. Fotovoltaïsche zonnepanelen

Met fotovoltaïsche zonnepanelen kunt u op een milieuvriendelijke manier zelf elektriciteit produceren met de zon. Fotovoltaïsche panelen zijn momenteel nog wel duur. Investeer eerst in een degelijke isolatie van de woning en een verwarmingsinstallatie met een hoog rendement, en pas dan in fotovoltaïsche zonnepanelen.

Hoe werkt fotovoltaïsche zonne-energie?

In een zonnecel wordt licht rechtstreeks omgezet in elektriciteit. Een zonnecel bestaat uit een dun plaatje met aan de bovenzijde een negatieve lading en aan de onderzijde een positieve lading. Dit plaatje is gemaakt van halfgeleidend materiaal, meestal silicium, dat alleen maar goed geleidt als er licht op valt. De energie van het invallende licht brengt dan een elektrische stroom op gang van dunne metalen vingers op de voorkant van de cel via de elektrische toepassing terug naar de metalen achterkant van de zonnecel. Afhankelijk van het type silicium zal de cel een groter of kleiner aandeel van het zonlicht omzetten in elektriciteit.

type	rendement	kleur
monokristallijn	12 tot 15%	donkergrijs silicium
polykristallijn	11 tot 14%	gemarmerd silicium, donkerblauw
amorf silicium	5 tot 7%	donkergrijsblauw

Een standaardzonnecel van 10 x 10 cm levert ongeveer 1,3 W. Met losse zonnecellen kunt u in de praktijk dus niet aan de slag. Ze wekken niet alleen weinig elektriciteit op, maar ze zijn ook breekbaar en vochtgevoelig. Daarom worden zonnecellen onderling verbonden en samen in een zogenaamd PV-paneel (afkorting van het Engelse photovoltaic) geplaatst.

De voorkant van de PV-panelen is een glasplaat, de achterkant wordt afgewerkt met een waterdichte folie. Bestaat de achterkant ook uit een glasplaat, dan spreken we van semi-transparante panelen. Die laten licht door tussen de cellen.

Wat brengt het op?

Een PV-paneel met een oppervlakte van 1m² levert per jaar gemiddeld iets meer dan 100 kWh. Het gemiddelde elektriciteitsverbruik van een gezin in Vlaanderen bedraagt 3500 à 4000 kWh per jaar. Om die elektriciteit te produceren zou dus een installatie nodig zijn met een oppervlakte van 35 à 40 m². Vanwege de koppeling van het systeem aan het elektriciteitsnet hoeft het systeem echter jaarlijks niet evenveel elektriciteit op te wekken als een gezin verbruikt.

In de praktijk hangen de afmetingen van de installatie meer af van het beschikbare budget en de beschikbare plaats dan van de opbrengst. Per 1000 kWh geproduceerde stroom krijgt u een groenestroomcertificaat van 450 euro, en dit tot 20 jaar na de ingebruikname.

Wat kost een fotovoltaïsch systeem?

De investeringskosten voor netgekoppelde PV-systemen zijn de afgelopen tien jaar gehalveerd en bedragen nu, zonder BTW, ongeveer 4000 à 5000 euro per kWpiek. De kostprijs vertoont internationaal een gestaag dalende trend met 5 à 10% per jaar en hangt samen met de ontwikkeling van de markt, de technologische evolutie en de grootte van de bestelling bij de producent.

Energie label.

	hoogte premie	voor wie	welkewoningen	voorwaarden
belastingvermindering (fotovoltaïsche zonnepanelen)	40% uitgaven (max. 3600 euro)	belastingplichtigen	nieuwbouw en bestaande woningen	zie onderstaande kader
groenestroomcertificaten	450 euro per 1000 kWh productie, gedurende 20 jaar	Vlaams Gewest	nieuwbouw en bestaande woningen	zie onderstaande kader
gemeentelijke premie	afhankelijk van de gemeente	202 gemeenten in Vlaanderen geven een extra premie, zie www.energiesparen.be		afhankelijk van de gemeente

Om belastingvermindering te krijgen bij de plaatsing van fotovoltaïsche zonnepanelen gelden de volgende voorwaarden.

De geregistreerde aannemer bevestigt dat:

- de kenmerken van de modules beantwoorden aan de volgende vereisten:
 - voor kristallijne modules geldt de norm IEC 61215, alsook een minimumrendement van 12%;
 - voor de dunne-filmmodules geldt de norm IEC 61646, alsook een minimumrendement van 7%;
- het minimumrendement voor de omvormers hoger ligt dan 88% voor de autonome systemen en 91% voor de netgekoppelde systemen;
- de oriëntatie van de panelen tussen het oosten en het westen ligt via het zuiden en dat de hellingshoek van de vaste panelen tussen 0 en 70° ten opzichte van de horizon ligt.

Voor meer informatie over de aanvraag van groenestroomcertificaten kunt u surfen naar www.vreg.be. Voor installaties die vanaf 2010 in gebruik genomen zullen worden, wordt het tarief van de groenestroomcertificaten verlaagd naar 350 euro per 1000 kWh productie gedurende 20 jaar. Bovendien wordt vanaf dan ook de verplichting ingevoerd om het dak te isoleren.

Meer info: www.energiesparen.be (rubriek: milieuvriendelijke energie)

6. Toestellen en milieuvriendelijke voertuigen

Naast het energieverbruik voor verwarming, verlichting en sanitair warm water speelt ook het verbruik van toestellen zoals een koelkast, diepvriezer, wasmachine, droogkast, televisie en computer een belangrijke rol. Ook op dat vlak kunt u energie besparen, niet alleen door te kiezen voor toestellen met een laag energieverbruik, maar ook door het stand-byverbruik van die toestellen te beperken.

6.1. AAA-, A+-, A++-labeltoestellen en spaarlampen

Toestellen als een koelkast, diepvriezer, wasmachine, droogkast, was-droogcombinatie of vaatwasser zijn ingedeeld in categorieën van de meest energiezuinige tot de meest energiegulzige. Het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen stimuleert de aankoop van energiezuinige toestellen bij zijn huishoudelijke afnemers door een premie toe te kennen van 75 euro voor een koelkast of diepvriezer met A+-label, 100 euro voor een koelkast of diepvriezer met A++-label en 115 euro voor een wasmachine of vaatwasmachine met AAA-label.

Het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen geeft bovendien een premie van 2,5 euro per aangekochte spaarlamp.

Daarenboven hebben alle beschermde klanten in Vlaanderen recht op een kortingsbon van 150 euro die ze kunnen gebruiken voor de aankoop van een A+, A++ koelkast of AAA wasmachines (of beter).

6.2. Aardgaswasdroger

Een aardgaswasdroger is de energiezuinige tegenhanger van de klassieke elektrische droogtrommel en levert in vele gevallen een energiebesparing van 40% op. Het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen en de netbeheerders onder de koepels van Eandis en Infrac kennen een premie toe van 250 euro voor een aardgaswasdroger.

6.3. Droogkast op warmtepomp

Een ander alternatief voor de klassieke elektrische droogtrommel is de droogkast op warmtepomp. Dat toestel produceert warmte door lucht samen te persen en verbruikt op die manier veel minder elektriciteit. Droogkasten op warmtepomp halen als enige het energielabel A. Het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen geeft een premie van 400 euro voor een droogkast op warmtepomp.

6.4. Milieuvriendelijke voertuigen

Bij de aankoop van een nieuwe milieuvriendelijke personenwagen krijgt u een korting op de aankoopfactuur. Stoot uw auto minder dan 105 g CO₂ per km uit, dan bedraagt de korting op factuur 15% van de aankoopprijs inclusief BTW (met een niet-geïndexeerd maximum van 3.280 euro, geïndexeerd 4540 euro). Stoot uw wagen tussen 105 en 115 g CO₂ per km uit, dan bedraagt de korting op factuur 3% van de aankoopprijs inclusief BTW (met een niet-geïndexeerd maximum van 615 euro, geïndexeerd 850 euro).

Spaarlampen.

7. Extra premies en belastingverminderingen

7.1. Domotica met REG-eigenschappen

U kunt besparen door een domotica-installatie met REG-eigenschappen te plaatsen. Om in aanmerking te komen voor de premie, moet het domoticasysteem geplaatst worden door een geregistreerde aannemer en moet het systeem zelf minstens een alles uit-toets, multizoneverwarming en een stand-byregeling bevatten.

De netbeheerders onder de koepel van Eandis en het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen verstrekken een premie van 100 euro voor nieuwbouwwoningen en 150 euro voor bestaande woningen.

7.2. Buitenzonnewering

Om het verwarmingsverbruik zo veel mogelijk te beperken, kunt u bij de bouw van uw woning rekening houden met de oriëntatie en de schikking van de leefruimtes in de woning, zodat u in de winter en in de tussenseizoenen de gratis zonnewarmte zo veel mogelijk naar binnen kunt halen.

Door te veel zonnewarmte 's middags in de zomer kan de binnentemperatuur in een woning echter snel oplopen, waardoor er een groot risico op oververhitting ontstaat. Dat kunt u onder meer vermijden door het gebruik van buitenzonnewering in de vorm van stapelbare lamellen, screens, luifels en dergelijke.

De netbeheerders onder Eandis, PBE en het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen geven een premie van 10 euro per m² zuid-, zuidoost- en zuidwestgeoriënteerde glasoppervlakte, in een bestaande woning, voorzien van zonnewering. Rolluiken komen niet in aanmerking, evenmin als op de ruiten gekleefde folie of spectraal selectief glas.

7.3. Huishoudelijke audit, uitgevoerd door een erkende energie-deskundige

Een energieaudit geeft u een antwoord op de vragen waar, hoeveel en op welke manier u in uw woning energie kunt besparen. U kunt energieadvies krijgen over uw verwarmingssysteem, de isolatie van uw woning, sanitair warm water en zonne-energie.

U kunt een belastingvermindering van 40% van de ereloonnota (max. 2770 euro) krijgen als de audit werd uitgevoerd door een erkende energiedeskundige volgens de energieadviesprocedure (EAP).

Een overzicht met alle erkende EAP-deskundigen kunt u raadplegen op www.energiesparen.be. Het fiscale attest dat door de auditsoftware wordt afgeleverd, wordt als bijlage bij de ereloonnota gevoegd.

7.4. Energiescan

De meeste netbeheerders (met uitzondering van het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen en Inter-mosane) zijn verplicht om een bepaald aantal energiescans uit te voeren bij huishoudens. De netbeheerder moet daarvoor samenwerken met de gemeenten (maar de gemeenten zijn niet verplicht om mee te werken).

De gemeenten die willen meewerken aan het project, mogen bepalen:

- wie de energiescans uitvoert: de gemeente zelf, de netbeheerder of een derde partij;
- aan welke gezinnen de energiescans worden aangeboden. Er wordt opgeroepen om prioritair aandacht te besteden aan kansarmen en beschermde afnemers.

Tijdens de scan wordt op basis van een bezoek ter plaatse een eerste beeld gegeven van de huidige situatie van de woning op het vlak van energie en de mogelijkheden om energie te besparen, op verschillende vlakken (bv. isolatie, verwarming, verlichting, toestellen). Tegelijkertijd (of eventueel tijdens een tweede bezoek) worden een aantal kleine maatregelen uitgevoerd (plaatsen van spaarlampen, een waterbesparende douchekop, radiatorfolie en buisisolatie).

Ten slotte krijgt de bewoner een rapport met een samenvatting van de bevindingen (beschrijving van de huidige situatie, aanreiken van tips om energie te besparen, beschrijving van welke kleine maatregelen werden uitgevoerd, eerste indicatie van mogelijke besparing bij de uitvoering van enkele belangrijke maatregelen, verwijzing naar de bestaande financiële ondersteuning voor de uitvoering van energiebesparende maatregelen).

7.5. Gaskachel

KVBG geeft een premie van 150 euro voor de plaatsing van een gesloten HR+ gaskachel (type C). De installatie dient te gebeuren door een gehabiliteerde installateur.

Meer informatie: www.gasinfo.be of 02 383 02 49

7.6. Korting onroerende voorheffing voor verlaagd E-peil

Behaalt je nieuwbouwwoning het E-peil 60, dan krijg je vanaf 2009 gedurende 10 jaar een korting van 20% op je jaarlijkse onroerende voorheffing. Behaalt je woning het E-peil 40, dan loopt de korting op tot 40%. De vermindering wordt verleend voor een termijn van 10 jaar, die aanvangt in het jaar dat volgt op het jaar waarin het E-peil voor de eerste maal werd toegekend aan het gebouw.

De termijn kan ten vroegste aanvangen vanaf 2009. Dat geldt ook voor gebouwen waarvan het vereiste E-peil werd toegekend vóór 2008. De termijn van 10 jaar wordt in dat geval niet verminderd met de reeds verlopen jaren.

7.7. Intrestbonus voor energieleningen

Vanaf 1 januari 2009 neemt de federale overheid de intrest ten belope van 1,5% ten laste bij leningen die natuurlijke personen voor privédoeleinden tussen 1 januari 2009 en 31 december 2011 aangaan voor energiebesparende uitgaven als bedoeld in artikel 145²⁴ van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992. De rest van de intresten op die leningen die de personen zelf betalen, genieten een belastingvermindering van 40%. Deze belastingvermindering bedraagt 40% van de betaalde intresten, na aftrek van de bonificatie. Er is geen maximumbedrag bepaald. Wanneer een gemeenschappelijke aanslag wordt gevestigd, wordt deze vermindering omgedeeled over de echtgenoten in functie van het inkomen van elk van de echtgenoten. Intresten die in 2012 en later worden betaald voor deze leningen blijven recht geven op een belastingvermindering.

Welke leningovereenkomsten komen in aanmerking?

- consumentenkrediet van elke verkoop op afbetaling voor energiebesparende investeringen. Kredietopnames in het kader van het consumentenkrediet en hun eventuele wederopnames komen niet in aanmerking
- hypothecaire kredieten voor energiebesparende investeringen, hypothecaire kredietopeningen en hun eventuele wederopnames

Welke uitgaven komen in aanmerking?

- vervanging of onderhoud van uw verwarmingsketel;
- plaatsen van zonnepanelen;
- installeren van een warmtepomp;
- plaatsen van dubbele beglazing;
- dak-, muur- en vloerisolatie;
- plaatsen van thermostatische kranen of een klokthermostaat;
- een energieaudit.

Hoogte van de lening?

Het krediet is beperkt tot 15.000 EUR per kredietnemer, per woning en per jaar. Twee kredietnemers kunnen met andere woorden elk 15.000 EUR ontfen per woning en per jaar. Het minimumbedrag is 1250 euro.

Bijkomende bepalingen.

De kredietnemer dient via de kredietgever, ten laatste op het ogenblik dat de leningsovereenkomst wordt ondertekend, te verzoeken tot een toekenning van intrestbonificatie. De kredietgever is hierbij de tussenpersoon die zich tot de dienst bevoegd voor intrestbonificatie dient te wenden. Er is een overgangmaatregel voorzien voor leningen die zijn afgesloten tussen 1 januari 2009 en publicatie in het Belgisch Staatsblad (31 juli 2009). Hier wordt een termijn van 3 maand voorzien om het verzoek tot toekenning van intrestbonificatie en de bewijsstukken aangaande het bezorgen van facturen in orde te brengen.

Indien het jaarlijks kostenpercentage van het consumentenkrediet of hypothecaire krediet minder dan 1,5% zou bedragen, wordt de intrestbonificatie verminderd tot deze lagere rentevoet.

De kredietnemer dient een bewijsstuk (kopie van factuur en bijlagen) te bezorgen aan de kredietgever om aan te tonen dat er effectief energiebesparende investeringen worden mee gefinancierd.

Meer info: bel de infolijn van de Federale Overheidsdienst Financiën op 02 57 257 57.

8. Acties voor beschermde klanten

Naast de acties die voor iedere huishoudelijke afnemer gelden, leveren de netbeheerders extra inspanningen voor beschermde klanten. Tot de beschermde klanten behoren de personen die het specifieke sociale tarief genieten, personen in collectieve schuldenregeling, mensen in budgetbegeleiding bij het OCMW en personen met een verhoogde tegemoetkoming van het ziekenfonds.

Zo geven alle netbeheerders een 20% hogere tegemoetkoming voor alle premies die gelden voor particuliere afnemers. Daarenboven hebben alle beschermde klanten recht op een kortingbon van 150 euro die ze kunnen gebruiken voor de aankoop van een A+, A++ koelkast of AAA wasmachines (of beter).

Voor meer informatie over de inspanningen van uw netbeheerder voor beschermde klanten kunt u contact opnemen met de REG-adviseur van uw netbeheerder.

A-B	gemeente	netbeheerder
Aartselaar		IVEKA
Aalst		INTERGEM
Aalter		IMEWO
Aarschot		IVERLEK
Affligem		INTERGEM
Alken		INTERELECTRA
Alveringem		GASELWEST
Antwerpen		IMEA
(Antwerpen, Berchem, Berendrecht, Borgerhout, Deurne, Ekeren, Lillo, Merksem, Wilrijk, Zandvliet)		
Antwerpen		IVEG
(Hoboken, Kiel)		
Anzegem		GASELWEST
Ardooeie		GASELWEST
Arendonk		IVEKA
As		INTERELECTRA
Asse		IVERLEK
Assenede		IMEWO
Avelgem		GASELWEST
Baarle-Hertog		IVEKA
Balen		IVEKA
Beernem		IMEWO
Beerse		IVEKA
Beersel		IVERLEK
Begijnendijk		PBE
Bekkevoort		PBE
Beringen		INTERELECTRA
Berlaar		IVERLEK
Berlare		IMEWO
Bertem		IVERLEK
Bever		INTERGEM
Beveren		INTERGEM
Bierbeek		IVERLEK
Bilzen		INTERELECTRA
Blankenberge		IMEWO
Bocholst		INTERELECTRA
Boechout		IVEG
Bonheiden		IVERLEK
Boom		IVEKA
Boortmeerbeek		IVERLEK

B-G	gemeente	netbeheerder
Borgloon		INTERELECTRA
Bornem		IVERLEK
Borsbeek		IVEKA
Boutersem		IVERLEK
Brakel		INTERGEM
Brasschaat		IMEA
Brecht		IVEKA
Bredene		IMEWO
Bree		INTERELECTRA
Brugge		IMEWO
Buggenhout		INTERGEM
Damme		IMEWO
De Haan		GASELWEST
De Panne		GASELWEST
De Pinte		IMEWO
Deerlijk		GASELWEST
Deinze		GASELWEST
Denderleeuw		INTERGEM
Dendermonde		INTERGEM
Dentergem		GASELWEST
Dessel		IVEKA
Destelbergen		IMEWO
Diepenbeek		INTERELECTRA
Diest		PBE
Diksmuide		WVEM
Dilbeek		IVERLEK
Dilsen-Stokkem		INTERELECTRA
Drogenbos		IVERLEK
Duffel		IMEA
Edegem		IVEKA
Eeklo		IMEWO
Erpe-Mere		INTERGEM
Essen		IVEG
Evergem		IMEWO
Galmaarden		PBE
Gavere		GASELWEST
Geel		IVEKA
Geetbets		PBE
Genk		INTERELECTRA
Gent		IMEWO
Geraardsbergen		INTERGEM
Gingelom		INTERELECTRA

G-I	gemeente	netbeheerder
Gistel		WVEM
Glabbeek		PBE
Gooik		PBE
Grimbergen		SIBELGAS
Grobbendonk		IVEKA
Haacht		IVERLEK
Haaltert		INTERGEM
Halen		INTERELECTRA
Halle		IVERLEK
Ham		INTERELECTRA
Hamme		INTERGEM
Hamont-Achel		INTERELECTRA
Harelbeke		WVEM
Hasselt		INTERELECTRA
Hechtel-Eksel		INTERELECTRA
Heers		INTERELECTRA
Heist-op-den-berg		IVERLEK
Hemiksem		IVEG
Herent		IVERLEK
Herentals		IVEKA
Herenthout		IVEKA
Herk-de-Stad		INTERELECTRA
Herne		PBE
Herselt		IVERLEK
Herstappe		INTERELECTRA
Herzele		INTERGEM
Heusden-Zolder		INTERELECTRA
Heuvelland		GASELWEST
Hoegaarden		IVERLEK
Hoeilaart		IVERLEK
Hoeselt		INTERELECTRA
Holsbeek		PBE
Hoogdele		WVEM
Hoogstraten		IVEKA
Horebeke		GASELWEST
Houthalen-Helchteren		INTERELECTRA
Houthulst		GASELWEST
Hove		IVEKA
Huldenberg		IVERLEK
Hulshout		IVERLEK
Ichtegem		GASELWEST

I-L gemeente	netbeheerder
Ieper	GASELWEST
Ingelmunster	GASELWEST
Izegem	WVEM
Jabbeke	WVEM
Kalmthout	IVEKA
Kampenhout	PBE
Kapellen (met uitzondering van de wijk Hoogboom)	IVEG
Kapellen (wijk Hoogboom)	IMEA
Kapelle-op-den-Bos	IVERLEK
Kaprijke	IMEWO
Kasterlee	IVEKA
Keerbergen	IVERLEK
Kinrooi	INTERELECTRA
Kluisbergen	GASELWEST
Knesselare	IMEWO
Knokke-Heist	IMEWO
Koekelare	WVEM
Koksijde	GASELWEST
Kontich	IVEKA
Kortemark	WVEM
Kortenaken	PBE
Kortenberg	IVERLEK
Kortesseem	INTERELECTRA
Kortrijk	GASELWEST
Kraainem	IVERLEK
Kruibeke	INTERGEM
Kruishoutem	GASELWEST
Kuurne	GASELWEST
Laakdal	INTERELECTRA
Laarne	IMEWO
Lanaken	INTERELECTRA
Landen	PBE
Langemark-Poelkapelle	GASELWEST
Lebbeke	INTERGEM
Lede	IMEWO
Ledegem	WVEM
Lendelede	WVEM
Lennik	IVERLEK

L-N gemeente	netbeheerder
Leopoldsburg	INTERELECTRA
Leuven	IVERLEK
Lichtervelde	IMEWO
Liedekerke	IVERLEK
Lier	IVEKA
Lierde	INTERGEM
Lille	IVEKA
Linkebeek	IVERLEK
Lint	IVEKA
Linter	PBE
Lochristi	IMEWO
Lokeren	IMEWO
Lommel	INTERELECTRA
Londerzeel	IVERLEK
Lo-Reninge	GASELWEST
Lovendegem	IMEWO
Lubbeek	PBE
Lummen	INTERELECTRA
Maarkedal	GASELWEST
Maaseik	INTERELECTRA
Maasmechelen	INTERELECTRA
Machelen	SIBELGAS
Maldegem	IMEWO
Malle	IVEKA
Mechelen	IVERLEK
Meerhout	IVEKA
Meeuwen-Gruitoorde	INTERELECTRA
Meise	SIBELGAS
Melle	IMEWO
Menen	GASELWEST
Merchtem	IVERLEK
Merelbeke	IMEWO
Merkplas	AGEM
Mesen	GASELWEST
Meulebeke	GASELWEST
Middelkerke	WVEM
Moerbeke	IMEWO
Mol	IVEKA
Moorslede	GASELWEST
Mortsel	IMEA
Nazareth	GASELWEST

N-S gemeente	netbeheerder
Neerpelt	INTERELECTRA
Nevele	IMEWO
Niel	IVEG
Nieuwerkerken	INTERELECTRA
Nieuwpoort	GASELWEST
Nijlen	IVEG
Ninove	INTERGEM
Olen	IVEKA
Oostende	IMEWO
Oosterzele	IMEWO
Oostkamp	IMEWO
Oostrozebeke	GASELWEST
Opglabbeek	INTERELECTRA
Opwijk	IVERLEK
Oud-Heverlee	PBE
Oudenaarde	GASELWEST
Oudenburg	WVEM
Oud-Turnhout	IVEKA
Overijse	IVERLEK
Overpelt	INTERELECTRA
Peer	INTERELECTRA
Pepingen	PBE
Pittem	GASELWEST
Poperinge	GASELWEST
Putte	IVERLEK
Puurs	IVERLEK
Ranst	IVEKA
Ravels	IVEKA
Retie	IVEKA
Riemst	INTERELECTRA
Rijkevorsel	IVEKA
Roeselare	GASELWEST
Ronse	GASELWEST
Roosdaal	IVERLEK
Rotselaar	IVERLEK
Ruiselede	GASELWEST
Rumst	IVEKA
Schelle	IVEKA
Scherpenheuvel-Zichem	IVERLEK
Schildre	IVEKA
Schoten	IVEKA

S-W gemeente	netbeheerder
Sint-Amands	IVERLEK
Sint-Genesius-Rode	IVERLEK
Sint-Gillis-Waas	INTERGEM
Sint-Katelijne-Waver	IVERLEK
Sint-Laureins	IMEWO
Sint-Lievens-Houtem	IMEWO
Sint-Martens-Latem	IMEWO
Sint-Niklaas	INTERGEM
Sint-Pieters-Leeuw	IVERLEK
Sint-Truiden	INTERELECTRA
Spiere-Helkijn	GASELWEST
Stabroek	IVEKA
Staden	GASELWEST
Steenokkerzeel	PBE
Stekene	INTERGEM
Temse	INTERGEM
Ternat	IVERLEK
Tervuren	IVERLEK
Tessenderlo	INTERELECTRA
Tielt	GASELWEST
Tielt-Winge	PBE
Tienen	IVERLEK
Tongeren	INTERELECTRA
Torhout	WVEM
Tremelo (Baal)	PBE
Tremelo (met uitzondering van Baal)	IVERLEK
Turnhout	IVEKA
Veurne	GASELWEST
Vilvoorde	SIBELGAS
Vleteren	GASELWEST
Voeren	INTERMOSANE
Vorselaar	IVEG
Vosselaar	WVEM
Waarschoot	IMEWO
Waasmunster	INTERGEM
Wachtebeke	IMEWO
Waregem	GASELWEST

W-Z gemeente	netbeheerder
Wellen	INTERELECTRA
Wemmel	SIBELGAS
Wervik	GASELWEST
Westerlo	IVEKA
Wetteren	IMEWO
Wevelgem	WVEM
Wezembeek-Oppem	IVERLEK
Wichelen	IMEWO
Wielsbeke	GASELWEST
Wijnegem	IVEKA
Willebroek	IVERLEK
Wingene	GASELWEST
Wommelgem	IVEKA
Wortegem-Petegem	GASELWEST
Wuustwezel	IVEKA
Zandhoven	IVEKA
Zaventem	IVERLEK
Zedelgem	IMEWO
Zele	IMEWO
Zelzate	IVEG
Zemst	IVERLEK
Zingem	GASELWEST
Zoersel	IVEKA
Zomergem	IMEWO
Zonhoven	INTERELECTRA
Zonnebeke	GASELWEST
Zottegem	INTERGEM
Zoutleeuw	PBE
Zuienkerke	IMEWO
Zulte	GASELWEST
Zutendaal	INTERELECTRA
Zwalm	GASELWEST
Zwevegem	GASELWEST
Zwijndrecht	IMEA

Bewoners uit het havengebied van Antwerpen rechtstreeks moeten zich wenden tot het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen.

Bron: VREG

Vlaams Energieagentschap (VEA)

Koning Albert II-laan 20, bus 17, 1000 Brussel
energie@vlaanderen.be, www.energiesparen.be
of bel gratis 1700 (elke werkdag van 9 tot 19 u.).
(informatie en brochures over energiebesparing, hernieuwbare energie, premies, energieprestatieregelgeving, energieprestatiecertificaat bij verkoop en verhuur)

Vlaamse overheid – Wonen-Vlaanderen

Koning Albert II-laan 20, bus 7, 1000 Brussel
wonenvlaanderen@rwo.vlaanderen.be,
www.vlaanderen.be/bouwenenwonen
of bel gratis 1700 (elke werkdag van 9 tot 19 u.).
(Vlaamse Renovatiepremie voor woningen van minstens 25 jaar oud)

VREG

Koning Albert II-laan 20, bus 19, 1000 Brussel
info@vreg.be, www.vreg.be
of bel gratis 1700 (elke werkdag van 9 tot 19 u.).
(informatie over groenestroomcertificaten voor fotovoltaïsche zonnepanelen)

Federale Overheidsdienst Financiën

Administratie van Ondernemings- en Inkomensfiscaliteit
Koning Albert II-laan 33, bus 25, 1030 Brussel
Tel.: 0257 257 57
info.tax@minfin.fed.be, www.fiscus.fgov.be,
www.fisconet.fgov.be
(informatie over fiscaliteit)

Organisatie voor Duurzame Energie (ODE) Vlaanderen vzw

Koningsstraat 35, 1000 Brussel
Tel.: 02 218 87 47
info@ode.be, www.ode.be
(informatie en brochures over zonneboiler, warmtepomp, fotovoltaïsche panelen)

COGEN Vlaanderen

Zwarte Zusterstraat 16 bus 9, 3000 Leuven
Tel.: 016 58 59 97
info@cogenvlaanderen.be,
www.cogenvlaanderen.be
(informatie over microwarmtekrachtkoppeling)

Informazout

Dauwstraat 12, 1070 Brussel,
Tel.: 078 152 150,
info@informazout.be, www.informazout.be
(informatie over stookolieketels)

Koninklijke Vereniging van Belgische Gasvlieden (KVBG)

Tel.: 02 383 02 49
kvbg@kvbg.be, www.aardgas.be
(informatie over aardgasketels)

Uw netbeheerder

Zie adreslijst op blz. 5
(informatie over de premies van uw netbeheerder, aanvraagformulieren)

Verbond van de glasindustrie (VGI)

Louisalaan 89/1, 1050 Brussel
Tel.: 02 542 61 20
info@vgi-fiv.be, www.vgi-fiv.be
(informatie over hoogrendementsbeglazing)

Isolatie Raad vzw (CIR)

Eekhoornlaan 17, 2970 's Gravenwezel
(informatie over isolatie)

Vlaams Instituut voor Bio-ecologisch Bouwen en Wonen (VIBE vzw)

Statiestraat 115, 2600 Berchem
Tel.: 03 239 74 23
info@vibe.be, www.vibe.be
(informatie, vorming en publicaties over bio-ecologisch bouwen en wonen)

Dialogo vzw

Remylaan 13, 3018 Wijgmaal
Tel.: 016 23 26 49
info@dialogo.be, www.dialogo.be
(informatie, vorming en publicaties over duurzaam bouwen)

Provinciaal Centrum Duurzaam Bouwen-Kamp C

Britselaan 20, 2260 Westerlo
Tel.: 014 27 96 50
info@kampc.provant.be, www.kampc.be
(informatie over duurzaam bouwen)

Centrum Duurzaam Bouwen

Marktplein 7, bus 1, 3550 Heusden-Zolder
Tel.: 011 51 70 51
info@centrumduurzaambouwen.be,
www.centrumduurzaambouwen.be
(informatie over duurzaam bouwen)

Passiehuisplatform vzw

Gitschotellei 138, 2600 Berchem
info@passiehuisplatform.be,
www.passiehuisplatform.be
(informatie, vorming en publicaties over het passiehuisconcept)

Milieuadvieswinkel Gent

Koningin Maria Hendrikaplein 5, 9000 Gent
Tel.: 09 242 87 59
www.milieuadvieswinkel.be
(informatie over duurzaam bouwen)

(informatie over premies in uw gemeente, bestelling van publicaties, vragen over energiebesparing)